Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA JEVGENIJA TANČEVA
[*EVGENI TANCHEV*] SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 2. jūlijā [1]

Lieta C-265/19

Recorded Artists Actors Performers Ltd
pret
Phonographic Performance (Ireland) Ltd,
Minister for Jobs, Enterprise and Innovation,
Īrija,
Attorney General

(*High Court* (Īrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Pilnvaru sadalījums starp Savienību un tās dalībvalstīm – *WIPO* Līgums par izpildījumu un fonogrammām (1996. gads) (*WPPT*) – Izpildītāju "valstiskās aizsardzības" pienākums – Izņēmumi no šī pienākuma, kas izriet no starptautiskām atrunām – Savienības vai dalībvalstu ekskluzīvā kompetence noteikt, kādiem trešo valstu izpildītājiem ir tiesības uz taisnīgu atlīdzību, pamatojoties uz šīm atrunām – Direktīvas 2006/115/EK 8. pants

1. Šis *High Court* [Augstās tiesas] (Īrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Direktīvas 2006/115/EK [2] 8. panta interpretāciju, to lasot kopā ar Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas (turpmāk tekstā – "*WIPO*") Līguma par izpildījumu un fonogrammām (turpmāk tekstā – "*WPPT*"), kas pieņemts 1996. gada 20. decembrī Ženēvā un Eiropas Kopienas vārdā apstiprināts ar Padomes Lēmumu 2000/278/EK [3], 4. un 15. pantu.

2. Būtībā, uzdodot savus jautājumus, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, kādi izpildītāji (un producenti) var izmantot tiesības uz "taisnīgu atlīdzību" saskaņā ar Direktīvas 2006/115/EK 8. panta 2. punktu. Tādējādi jautājumi ietilpst šīs tiesību normas jomā, kaut arī pirmais, otrais un trešais jautājums ir formulēti, atsaucoties galvenokārt uz Savienības un, attiecīgā gadījumā, dalībvalstu starptautiskajām saistībām.

3. Būtībā iesniedzējtiesa jautā, vai *WPPT* 4. pantā noteiktā prasība par valstisko aizsardzību attiecas uz Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punktu, un otrajā, trešajā un ceturtajā jautājumā – kāda ir dalībvalstu rīcības brīvība attiecībā uz personām, kurām ir direktīvā noteiktās tiesības uz vienreizēju taisnīgu atlīdzību, tostarp gadījumos, kad *WPPT* atļauj iesniegt atrunas un tiek piemērota Romas konvencija.

1 Oriģinālvaloda – angļu.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2006. gada 12. decembris) par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām intelektuālā īpašuma jomā (kodificēta versija) (OV 2006, L 376, 28. lpp.).

3 2000. gada 16. marta lēmums (OV 2000, L 89, 6. lpp.; turpmāk tekstā – "*WPPT*").

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Romas konvencija

4. Starptautiskā konvencija par izpildītāju, fonogrammu producentu un raidorganizāciju tiesību aizsardzību tika noslēgta Romā 1961. gada 26. oktobrī (turpmāk tekstā – "Romas konvencija").

5. Romas konvencijas 4. pantā ir noteikts:

"Katra dalībvalsts garantē aizsardzību izpildītājiem, ja tiek ievērots kāds no sekojošiem nosacījumiem:

a) priekšnesums notiek citā dalībvalstī;

b) ja priekšnesums ir fiksēts fonogrammā, kuras tiesības aizsargā šīs Konvencijas 5. pants;

c) fonogrammā nefiksēts izpildījums tiek pārraidīts saskaņā ar šīs Konvencijas 6. pantā aizsargājamiem raidījumiem."

6. Šīs konvencijas 5. pantā ir noteikts:

"1. Katra dalībvalsts garantē aizsardzību fonogrammu producentiem, ja tiek ievērots kāds no sekojošiem nosacījumiem:

a) fonogrammas producents ir citas dalībvalsts pilsonis (pilsonības kritērijs);

b) skaņas pirmo reizi tika fiksētas citā dalībvalstī (fiksācijas kritērijs);

c) fonogramma pirmo reizi publicēta citā dalībvalstī (publicēšanas kritērijs).

2. Ja fonogramma pirmo reizi publicēta valstī, kas nav Konvencijas dalībvalsts, bet trīsdesmit dienu laikā no klajā nākšanas brīža tā tiek izdota arī kādā no dalībvalstīm (vienlaicīga publicēšana), tiek uzskatīts, ka pirmpublicētāja ir Konvencijas dalībvalsts.

3. Informējot ANO Ģenerālsekretāru ar attiecīgu notu, jebkura dalībvalsts var paziņot par nodomu nepielietot publicēšanas vai, citā gadījumā, fiksācijas kritēriju. Šāds paziņojums jāiesniedz ratifikācijas, pieņemšanas, pievienošanās brīdī vai vēlāk; pēdējā gadījumā tas stājas spēkā sešus mēnešus pēc iesniegšanas brīža."

B. WPPT

7. Gan Savienība, gan visas dalībvalstis ir pievienojušās *WPPT* (tāpat kā, it īpaši, Amerikas Savienotās Valstis).

8. *WPPT* 1. panta 1. punktā ir paredzēts:

"Nekas šajā līgumā neliek atkāpties no saistībām, kādas Līgumslēdzējām pusēm ir vienai pret otru saskaņā ar [Romas konvenciju]."

9. *WPPT* 2. panta a), b), d), e) un g) punktā ir izmantotas šādas definīcijas:

"a) "izpildītāji" ir aktieri, dziedātāji, mūziķi, dejotāji un citas personas, kas tēlo, uzstājas, deklamē, izpilda, interpretē vai citādi atveido literāros un mākslas darbus vai folkloras izpausmes;

b) "fonogramma" ir izpildījuma skaņu vai citu skaņu fiksācija, vai arī tādu skaņu atveidojuma fiksācija, kas nav fiksētas un ir iekļautas kinematogrāfijas vai citos audiovizuālos darbos;

[..]

d) "fonogrammas producents" ir persona vai juridiska persona, kas uzņemas iniciatīvu un ir atbildīga par izpildījuma skaņu vai citu skaņu pirmo fiksāciju vai skaņu atveidojuma fiksāciju;

e) fiksēta izpildījuma vai fonogrammas "publicēšana" ir fiksēta izpildījuma vai fonogrammas kopiju piedāvāšana sabiedrībai ar tiesību subjekta piekrišanu, ja sabiedrībai piedāvā pietiekamu daudzumu kopiju;

[..]

g) izpildījuma vai fonogrammas "atklāts raidījums" ir izpildījuma skaņu vai fonogrammā fiksētu skaņu vai to atveidojumu pārraidīšana sabiedrībai jebkādā veidā, izņemot apraidi. Šā līguma 15. pantā jēdziens "atklāts raidījums" ietver skaņu vai fonogrammā fiksētu skaņu atveidojuma pārraidīšanu sabiedrībai."

10. *WPPT* 4. pantā "Valsts režīms" ir paredzēts:

"1) Katra Līgumslēdzēja puse citu Līgumslēdzēju pušu valstspiederīgajiem, kas definēti 3. panta 2. punktā, piešķir tādu pašu režīmu, kādu tā piešķir saviem valstspiederīgajiem attiecībā uz ekskluzīvajām tiesībām, kuras piešķir īpaši un kuras minētas šajā līgumā, un attiecībā tiesībām uz taisnīgu atlīdzību, kas paredzētas šā līguma 15. pantā.

2) Saistības, kas paredzētas 1. punktā, neattiecas uz apmēru, kādā kāda cita Līgumslēdzēja puse izmanto atrunas, ko pieļauj šā līguma 15. panta 3. punkts."

11. *WPPT* 15. pantā ir noteikts:

"1) Izpildītājiem un fonogrammu producentiem ir tiesības uz vienreizēju taisnīgu atlīdzību par tiešu vai netiešu to fonogrammu apraidi vai jebkāda veida pārraidi sabiedrībai, kas publicētas komerciālos nolūkos.

2) Līgumslēdzējas valstis savos tiesību aktos var noteikt, ka vienreizējo taisnīgo atlīdzību no lietotāja pieprasa izpildītājs vai fonogrammas producents, vai abi. Līgumslēdzējas puses var ieviest tiesību aktus, ar ko, ja izpildītājs un fonogrammas producentus nav noslēguši nolīgumu, nosaka noteikumus, saskaņā ar kuriem izpildītāji un fonogrammu producenti sadala vienreizējo taisnīgo atlīdzību.

3) Visas Līgumslēdzējas puses paziņojumā, ko deponē WIPO ģenerāldirektoram, var darīt zināmu, ka tās piemēros 1. punkta noteikumus tikai attiecībā uz konkrētu izmantojumu vai ierobežos piemērošanu kādā citā veidā, vai arī vispār nepiemēros šos noteikumus.

4) Šajā pantā fonogrammas, ko padara pieejamas sabiedrībai, izmantojot vadus vai bezvadu sistēmu, tā, lai sabiedrības locekļiem tās ir pieejamas pašu izvēlētā vietā un laikā, uzskata par komerciālos nolūkos izdotām fonogrammām."

12. Kopīgajā paziņojumā attiecībā uz 15. pantu ir paredzēts:

"Šā līguma 15. pants nesniedz galīgu atbildi attiecībā uz jautājumu par tām tiesībām uz apraidi un atklāt raidījumu, kas pienākas izpildītājiem un fonogrammu producentiem digitālajā laikmetā, kā arī par š tiesību apjomu. Delegācijas nevarēja vienoties par atšķirīgiem priekšlikumiem attiecībā uz ekskluzīvo tiesību piešķiršanu atsevišķos gadījumos vai tiesību piešķiršanu, nepieļaujot atrunas, tādēļ šo jautājumu atlika līdz nākamajai izskatīšanai.

Šā līguma 15. pants neliedz piešķirt tiesības, kas saskaņā ar šo pantu jāpiešķir folkloras izpildītājiem un tiem fonogrammu producentiem, kas ieraksta folkloru, ja šādas fonogrammas nav bijušas izdotas komerciālos nolūkos."

13. *WPPT* 23. panta 1. punktā ir noteikts:

"Tiesību īstenošanas noteikumi

1) Līgumslēdzējas puses saskaņā ar savu tiesību sistēmu apņemas noteikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu šā līguma piemērošanu."

C. Direktīva 2006/115

14. Minētās direktīvas 5., 12., 13. un 16. apsvērumā ir noteikts:

"(5) Autoru un izpildītāju mākslinieciskā jaunrade prasa atbilstīgus ienākumus kā pamatu turpmākai mākslinieciskai jaunradei, un ieguldījumi, izgatavojot fonogrammas un uzņemot filmas ir īpaši lieli un riskanti. Efektīvi nodrošināt šos ienākumus un atlīdzināt šos ieguldījumus var vienīgi ar attiecīgo tiesību subjektu piemērotu juridisku aizsardzību.

[..]

(12) Jāveic pasākumi, lai nodrošinātu to, ka neatsaucamu taisnīgu atlīdzību saņem autori un izpildītāji, kam jāpatur iespēja uzticēt šo tiesību administrēšanu viņus pārstāvošajām mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācijām.

(13) Taisnīgo atlīdzību var samaksāt vienā vai vairākos maksājumos jebkurā laikā, līguma noslēgšanas brīdī vai arī pēc tam. Būtu jāņem vērā tas, cik nozīmīgs ir attiecīgo autoru un izpildītāju ieguldījums fonogrammā vai filmā.

[..]

(16) Dalībvalstīm jābūt spējīgām autortiesību blakustiesību subjektiem paredzēt lielāku aizsardzību, nekā to prasa šajā direktīvā izklāstītie noteikumi attiecībā uz raidīšanu un publiskošanu."

15. Direktīvas 2006/115 7. panta 1) punktā ir noteikts:

"Fiksācijas tiesības

1. Dalībvalstis paredz izpildītājiem ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt fiksēt viņu izpildījumus."

16. Šīs direktīvas 8. panta 1. un 2. punktā, kas ir identiski Direktīvas 92/100/EEK[4] 8. panta 1. un 2. punktam, ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis paredz izpildītājiem ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt raidīt bez vadiem un publiskot viņu izpildījumus, izņemot gadījumus, kad šis izpildījums ir jau pārraidīts vai arī tas izdarīts no fiksācijas.

2. Dalībvalstis paredz tiesības, kas nodrošina to, ka vienreizēju taisnīgu atlīdzību maksā lietotāji, ja komerciālos nolūkos publicētas fonogrammas vai šādu fonogrammu reprodukcijas izmanto raidīšanai bez vadiem vai publiskošanai, un lai nodrošinātu to, ka šo atlīdzību savā starpā sadala attiecīgie izpildītāji un fonogrammu producenti. Ja nav noslēgts nolīgums starp izpildītājiem un skaņu ierakstu producentiem, dalībvalstis var izstrādāt noteikumus par to, kā šo atlīdzību sadalīt viņu starpā."

17. Direktīvas 2006/115 11. pantā "Piemērošana laikā" ir noteikts:

"1. Šī direktīva attiecas uz visiem ar autortiesībām aizsargātiem darbiem, izpildījumiem, fonogrammām, raidījumiem un filmu pirmajām fiksācijām, kas minētas šajā direktīvā un ko 1994. gada 1. jūlijā joprojām aizsargāja ar dalībvalstu tiesību aktiem autortiesību un blakustiesību jomā vai kas tanī dienā atbilda aizsardzības kritērijiem saskaņā ar šo direktīvu."

D. Valsts tiesības

18. *Copyright and Related Rights Act 2000* [2000. gada Autortiesību un blakustiesību likuma] (Nr. 28, 2000) (turpmāk tekstā – "*CRR Act*") 38. pantā ir paredzētas licences tiesības noteiktos apstākļos. Tajā it īpaši ir paredzēts:

"(1) [..] ja persona ierosina

(a) atskaņot skaņu ierakstu publiski vai

(b) iekļaut skaņas ierakstu translācijā vai kabeļprogrammu pakalpojumā,

tai ir tiesības to var darīt, ja tā

(i) piekrīt veikt maksājumus par šādu atskaņošanu vai iekļaušanu translācijā vai kabeļprogrammu pakalpojumā licencēšanas iestādei un

(ii) atbilst šī panta prasībām.

(2) Persona var izmantot tiesības atskaņot skaņu ierakstu publiski vai iekļaut skaņas ierakstu translācijā vai kabeļprogrammu pakalpojumā, ja tā

(a) paziņo katrai attiecīgajai licencēšanas iestādei par savu nodomu publiski atskaņot skaņu ierakstus vai iekļaut skaņas ierakstus translācijā vai kabeļprogrammu pakalpojumā,

(b) informē katru no šīm iestādēm par datumu, kurā tā plāno publiski atskaņot skaņu ierakstus vai arī iekļaut skaņas ierakstus translācijā vai kabeļprogrammu pakalpojumā,

(c) veic maksājumus licencēšanas iestādei [..].

4 Padomes Direktīva (1992. gada 19. novembris) par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām, kas attiecas uz autortiesībām intelektuālā īpašuma jomā (OV 1992, L 346, 61. lpp.).

[..]"

19. *CRR Act* 184. pantā ir noteikti apstākļi, kādos tostarp skaņu ierakstam piemēro autortiesību aizsardzību. Minētajā pantā ir noteikts:

"(1) Literatūras, dramatisko, muzikālo vai māksliniecisko darbu, skaņu ierakstu, filmu, publicētā izdevuma tipogrāfisku izvietojumu vai oriģinālu datubāzi var aizsargāt ar autortiesībām, ja tas pirmo reizi ir likumīgi pieejams sabiedrībai

(a) valsts teritorijā vai

(b) jebkurā valstī, teritorijā, pavalstī vai apgabalā, uz kuru šīs daļas attiecīgais noteikums ir paplašināms.

(2) Šī panta ietvaros likumīgi padarot darbu pieejamu sabiedrībai vienā valstī, teritorijā, pavalstī vai apgabalā, tas ir uzskatāms par pirmo reizi likumīgi sabiedrībai pieejamu darbu, pat ja darbs ir vienlaicīgi likumīgi padarīts par sabiedriski pieejamu citur, un šajā nolūkā darba likumīga publiskošana citur iepriekšējo 30 dienu laikā ir uzskatāma par veiktu vienlaicīgi."

20. *CRR Act* 288. pantā ir noteikts:

"Izpildījums ir atbilstošs izpildījums šīs daļas un IV daļas noteikumu izpratnē, ja to sniedz atbilstošs indivīds vai atbilstoša persona vai tā notiek atbilstošā valstī, teritorijā, pavalstī vai apgabalā saskaņā ar šo nodaļu."

21. Šī likuma 287. pantā ir noteikts:

"Šajā un IV daļā:

"atbilstošā valsts" nozīmē

(a) Īriju,

(b) citu [Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ)] dalībvalsti vai

(c) ciktāl to paredz rīkojums saskaņā ar 289. pantu, valsti, kas paredzēta šajā pantā;

"atbilstošais indivīds" ir pilsonis vai subjekts, vai persona, kura domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir atbilstošajā valstī, un

"atbilstošā persona" ir Īrijas pilsonis vai persona, kuras domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir Īrijas valstī."

22. *CRR Act* 289. panta 1. punktā ir noteikts:

"Valdība ar rīkojumu var izraudzīt atbilstošu valsti, paredzot tai aizsardzību saskaņā ar šo daļu un IV daļu, jebkuru valsti, teritoriju, pavalsti vai apgabalu, par kuru valdība ir pārliecinājusies, ka tās tiesību sistēmā ir vai tiks pieņemti noteikumi, kas nodrošina adekvātu aizsardzību īru izpildījumiem."

II. Pamatlietas rašanās fakti un prejudiciālie jautājumi

23. Pamatlietas strīds attiecas uz licences maksas iekasēšanu un sadali attiecībā uz ierakstītās mūzikas publisku atskaņošanu vai ierakstītās mūzikas translēšanu. Saskaņā ar valsts tiesību aktiem bāra, naktskluba vai jebkuras citas publiskas vietas īpašniekam, kurš vēlas atskaņot ierakstītu mūziku, ir jāmaksā licences maksa par šādu izmantošanu. Tāpat, ja persona vēlas iekļaut skaņas ierakstu translācijā vai kabeļprogrammu pakalpojumā, viņai par to arī ir jāmaksā licences maksa. Šis pienākums ir sīki izklāstīts valsts tiesībās – *CRR Act*. Tiesību akti paredz, ka lietotājs samaksās vienu licences maksu licencēšanas iestādei, kas pārstāv skaņas ieraksta producentu, bet pēc tam šādi iegūtā summa tiks sadalīta starp producentu un izpildītājiem.

24. Prasītāja pamatlietā, *Recorded Artists Actors Performers Ltd* (turpmāk tekstā – "*RAAP*"), ir Īrijas kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kas pārvalda noteiktu izpildītāju tiesības. Pirmā atbildētāja, *Phonographic Performance (Ireland) Ltd* (turpmāk tekstā – "*PPI*"), ir Īrijas kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kas pārstāv fonogrammu producentu tiesības uz skaņas ierakstiem vai fonogrammām Īrijā.

25. *RAAP* un *PPI* noslēdza līgumu, kas nosaka licences maksu iekasēšanu un sadali par skaņas ierakstu publisku atskaņošanu (bāros un citās publiski pieejamās vietās) Īrijā, ko veic lietotāji Īrijā [5].

26. Strīds starp *RAAP* un *PPI* rodas tāpēc, ka *CRR Act* tiek izmantoti atšķirīgi kvalifikācijas kritēriji, kas piemērojami attiecīgi producentiem un izpildītājiem, kā rezultātā noteiktiem izpildītājiem no noteiktām valstīm (jo īpaši no Amerikas Savienotajām Valstīm) ir liegtas tiesības uz taisnīgu atlīdzību. Kā šķiet, tas ļāva *PPI* apgalvot, ka likumā nav pienākuma maksāt šiem konkrētiem izpildītājiem un tādēļ *PPI* ir tiesības ieturēt uz līguma pamata iekasētās maksas, kas attiecas uz šiem izpildītājiem.

27. *RAAP* uzskata, ka licences maksas, kas maksājamas saskaņā ar *CRR Act* – ar ko transponēta Direktīva 92/100, kura pēc tam tika kodificēta un aizstāta ar Direktīvu 2006/115 – ir jāsadala starp producentu un izpildītāju saskaņā šīs direktīvas 8. panta 2. punktu un starptautiskajiem līgumiem, uz kuriem šajā direktīvā ir atsauces. Izpildītāja pilsonībai un rezidenta statusam nav nozīmes.

28. Savukārt *PPI* apgalvo, ka izpildītāji, kuri nav nedz EEZ pilsoņi, nedz rezidenti un kuru izpildījumu izcelsme neizriet no EEZ teritorijā veiktajiem skaņas ierakstiem, neesot tiesīgi saņemt daļu no atlīdzības, kad šos izpildījumus atskaņo Īrijā. Pretējā gadījumā, ja šiem izpildītājiem būtu jāmaksā, tas pārkāptu Īrijas pieņemto un *CRR Act* noteikto starptautiskā savstarpīguma pieeju. It īpaši jāatzīmē, ka tad, ja būtu jāvadās pēc *RAAP* nostājas, Īrijā būtu jāmaksā Amerikas Savienoto Valstu izpildītajiem, kaut arī Īrijas izpildītāji nesaņem taisnīgu atlīdzību Amerikas Savienotajās Valstīs.

29. *RAAP* cēla prasību pret *PPI* iesniedzējtiesā, kas norāda, ka *CRR Act* 38., 184., 208., 287. un 288. pantu apvienotais lasījums liedz izpildītājiem, "kas nav no EEZ", saņemt savu daļu no maksām, kuras iekasētas saskaņā ar minētu likumu, ja vien nav izdots rīkojums saskaņā ar šī likuma 289. pantu (*quod non* līdz šim), kā rezultātā visas šīs maksas bieži saņem producenti (tostarp tie, kas veic savu darbību ārpus EEZ).

30. Ja skaņas ieraksts ir saistīts ar ASV producentiem un ASV izpildītājiem, producents saņemtu visas licences maksas, ko maksā lietotāji Īrijā. Tas tā ir tādēļ, ka *CRR Act* noteiktie maksājumu saņemšanas kritēriji ir elastīgāki producentiem, nevis izpildītājiem.

5 No lietas materiāliem izriet, ka šī strīda ietvaros ir uzsāktas divas tiesvedības. Otra tiesvedība attiecas uz to organizāciju likumā noteiktajām funkcijām, kuras attiecīgi pārstāv producentus un izpildītājus. Konkrētāk, tā ir saistīta ar to, kura organizācija ir atbildīga par individuāliem izpildītājiem maksājamo licences maksu aprēķināšanu. *RAAP* uzskata, ka par to atbild viņi kā kolektīvā pārvaldījuma organizācija, kas pārstāv izpildītājus. Ja tas tā ir, *PPI* ir jāveic vienreizējs maksājums par labu *RAAP*, un tad *RAAP* sadalīs šo summu individuāliem izpildītājiem, atskaitot administratīvās izmaksas. Cits jautājums ir par to, vai *RAAP* ir tiesības veikt iekasēšanu *visu* konkrēta veida izpildītāju vārdā, vai tikai to izpildītāju vārdā, kas faktiski nodevuši šīs tiesības *RAAP*. Šī otra tiesvedība neattiecas uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

31. Tādējādi šķiet, ka šāds tiesību akts nav saderīgs ar Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punktu, jo tajā ir prasīts sadalīt taisnīgu atlīdzību starp producentiem un izpildītājiem.

32. No tā izriet, ka pamatlietas atrisinājums ir atkarīgs it īpaši no tā, vai Īrija, nepārkāpjot Direktīvu 2006/115 (un iepriekšējo Direktīvu 92/100), var pieņemt tiesību aktus, saskaņā ar kuriem šajā direktīvā minētais jēdziens "izpildītāji" neaptvertu tās teritorijā izpildītājus, "kas nav no EEZ", piemēram, Amerikas Savienoto Valstu izpildītājus.

33. Ņemot vērā šīs prasības nozīmīgumu, Īrija, tās *Attorney General* [Īrijas ģenerālprokurors] un *Minister for Jobs, Enterprise and Innovation* [darba, uzņēmumu un inovāciju ministrs] nolēma piedalīties pamatlietā kā otrais, trešais un ceturtais atbildētājs. Pilns pamatojums atrodams lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pielikumā, un tas ļauj labāk saprast lūgumā izklāstītās problēmas.

34. Iesniedzējtiesa norāda, ka tas, ka valsts tiesību akti attiecas uz EEZ iedzīvotājiem un rezidentiem tādā pašā veidā kā uz Īrijas pilsoņiem, nozīmē, ka tiesību akti nav pretrunā vispārējam nediskriminācijas principam saskaņā ar Savienības tiesībām. Tomēr šiem tiesību aktiem ir jābūt saderīgiem ne tikai ar šo vispārējo principu, bet arī ar Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punktu. Saskaņā ar šo noteikumu katrai dalībvalstij "jāparedz, ka vienreizēju taisnīgu atlīdzību maksā lietotāji, ja komerciālos nolūkos publicētas fonogrammas vai šādu fonogrammu reprodukcijas izmanto raidīšanai bez vadiem vai publiskošanai, un jānodrošina tas, ka šo atlīdzību savā starpā sadala attiecīgie izpildītāji un fonogrammu producenti".

35. Iesniedzējtiesa atzīmē, ka nav skaidrs, kādā mērā būtu jāpaļaujas uz *WPPT* (kuram Īrija un Savienība ir pievienojušās) noteikumiem un Romas konvencijas (kurai Īrija ir pievienojusies) noteikumiem, lai interpretētu Direktīvas 2006/115 8. pantu.

36. Jo īpaši nepieciešams noteikt, vai katrā no šiem līgumiem ietvertajai "valstiskajai aizsardzībai" ir nozīme Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punkta interpretēšanā.

37. Ņemot vērā, ka, no vienas puses, "valstiskās aizsardzības" jēdziens atšķirībā no citiem Romas konvencijas un *WPPT* jēdzieniem nav ticis skaidri iestrādāts Direktīvā 2006/115, bet, no otras puses, šis jēdziens ir daļa no Savienības tiesībām, jo Savienība ir pievienojusies *WPPT*, galu galā nav skaidrs, kādā mērā būtu jāpiemēro šis jēdziens, lai interpretētu Savienības tiesības autortiesību un blakustiesību jomā.

38. Iesniedzējtiesa arī lūdz Tiesai skaidrojumus par to, vai šī nevienlīdzīgā attieksme pret producentiem un izpildītājiem ir leģitīma atbilde uz atrunu saskaņā ar *WPPT* 15. panta 3. daļu (jo īpaši uz to atrunu, ko iesniegušas Amerikas Savienotās Valstis).

39. Šādos apstākļos *High Court* (Īrija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai valsts tiesas pienākums interpretēt Direktīvu [2006/115], ņemot vērā Romas konvencijas un/vai *WPPT* nolūku un mērķi, aptver vienīgi jēdzienus, kas skaidri norādīti [šajā direktīvā], vai arī šīs pienākums attiecas uz jēdzieniem, kas atrodami tikai abos starptautiskajos nolīgumos? Tieši kādā apjomā ir jāinterpretē [minētās direktīvas] 8. pants, ņemot vērā *WPPT* 4. pantā paredzēto prasību par "šā līguma traktējumu līgumslēdzējā valstī"?

2) Vai dalībvalstij ir rīcības brīvība paredzēt kritērijus, lai noteiktu, kuri izpildītāji ir "attiecīgie izpildītāji" saskaņā ar direktīvas 8. pantu? Jo īpaši, vai dalībvalsts var ierobežot tiesības dalīties taisnīgā atlīdzībā apstākļos, kad vai nu: i) izpilde notiek [EEZ] valstī, vai ii) izpildītāji ir EEZ pastāvīgie iedzīvotāji vai rezidenti?

3) Kāda rīcības brīvība ir dalībvalstij, atbildot uz atrunu, ko saskaņā ar *WPPT* 15. panta 3. punktu ir iesniegusi cita līgumslēdzēja puse? Konkrētāk, vai dalībvalstij ir precīzi jāatspoguļo otras līgumslēdzējas puses iesniegtās atrunas noteikumi? Vai līgumslēdzējai pusei nav jāpiemēro Romas konvencijas 5. pantā noteiktais 30 dienu noteikums, ciktāl tas var izraisīt to, ka atrunas līgumslēdzējas puses producents saņem atlīdzību saskaņā ar 15. panta 1. punktu, bet tā paša ieraksta izpildītāji atlīdzību nesaņem? Vai arī atbildes sniedzēja puse ir tiesīga nodrošināt labvēlīgākas tiesības atrunas līgumslēdzējas puses valstspiederīgajiem, nekā to ir veikusi atrunas līgumslēdzēja puse, t.i., vai atbildes sniedzēja puse var nodrošināt tiesības, kuras nav abpusējas ar atrunas līgumslēdzēju pusi?

4) Vai ir pieļaujams jebkurā gadījumā tiesības uz taisnīgu atlīdzību attiecināt tikai uz skaņas ieraksta *producentiem*, t.i., liegt šīs tiesības *izpildītājiem*, kuru izpildījums ir fiksēts šajā skaņu ierakstā?"

40. Rakstiskus apsvērumus Tiesai iesniedza *RAAP*, *PPI*, Īrija, kā arī Eiropas Komisija. Visi šie lietas dalībnieki iesniedza mutiskus apsvērumus tiesas sēdē 2020. gada 4. februārī.

III. Analīze

A. Pirmais jautājums

1. Lietas dalībnieku argumentu kopsavilkums

41. *RAAP* uzskata, ka valsts tiesas pienākums interpretēt Direktīvu 2006/115, ņemot vērā Romas konvencijas un/vai *WPPT* nolūku un mērķi, ietver pienākumu interpretēt šo direktīvu tādējādi, ka ar to tiek izveidots tādu normu kopums, kas ir saderīgas ar šajos tiesību aktos paredzētajiem pienākumiem. Tādēļ direktīvas 8. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tās 8. panta 2. punktā paredzētās tiesības ir piemērojamas arī tām personām, uz kurām saskaņā ar *WPPT* 4. pantu attiecas ar šīm tiesībām saistītā valstiskā aizsardzība.

42. Turklāt ir jāņem vērā Romas konvencija, neskatoties uz to, ka Savienība nav līgumslēdzēja puse. Vēl jo vairāk, šī konvencija bija nozīmīga Direktīvas 2006/115 ģenēzē.

43. No mijiedarbības starp Romas konvencijas 4. un 5. pantu, no vienas puses, un *WPPT* 3. un 4. pantu, no otras puses, izriet, ka *WPPT* līgumslēdzējām pusēm ir jāattiecina valstiskā aizsardzība uz izpildītājiem, kuru izpildījumi ir fiksēti fonogrammā, kam varētu tikt piemērota valstiskā aizsardzība saskaņā ar Romas konvenciju. Šāda aizsardzība ir attiecināma uz jebkādu šāda izpildījuma izpildītāju, pat ja šis izpildītājs nav līgumslēdzējas puses valstspiederīgais.

44. *PPI* būtībā apgalvo, ka Direktīva 2006/115 būtu jāinterpretē, cik tas ir iespējams, tādējādi, lai tas atbilstu *WPPT* un nebūtu pretrunā Savienības vai dalībvalsts pienākumiem, kas izriet no *WPPT* vai Romas konvencijas. Ja jēdzieni, kas izriet no Romas konvencijas vai *WPPT*, tiek izmantoti direktīvas tekstā, tad, interpretējot šīs direktīvas tekstā esošās frāzes, būtu jāņem vērā konvencija vai *WPPT* (atkarībā no attiecīgā gadījuma). Tādējādi 8. panta 2. punktu nevar interpretēt tādējādi, ka tajā ir ietverta prasība piemērot valstisko aizsardzību saskaņā ar *WPPT* 4. punktu, jo direktīvai nav mērķa ieviest kādu pasākumu, lai īstenotu šo *WPPT* prasību.

45. Īrija, interpretējot Romas konvenciju un *WPPT*, piekrīt tam, ka ar *WPPT* 3. panta 2. punktu *WPPT* ir ietilpināts Romas konvencijas 4. un 5. punktā paredzētais valstiskās aizsardzības jēdziens – valstiskās aizsardzības jēdziens, kurā paredzēts, ka līgumslēdzējām valstīm ir jāsniedz valstiskā aizsardzība, ja priekšnesums ir fiksēts fonogrammā, kas ir pirmo reizi publicēta (vai publicēta 30 dienu laikā) citā līgumslēdzējā valstī. Šīs normas izriet no Romas konvencijā paredzētā "publicēšanas kritērija" un "vienlaicīgas publicēšanas" jēdziena.

46. Tomēr Īrija vēlas nodrošināt, ka tikai pienācīgi ieviestās Īrijas vai Savienības tiesības veido tiesības un pienākumus Īrijas un Savienības tiesību sistēmā, un tas ir svarīgi valstij ar duālistisku pieeju attiecībā pret starptautiskajām tiesībām.

47. Būtībā Īrija apgalvo, ka Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punkts ir jāinterpretē *WPPT* un Romas konvencijā paredzētā "valstiskās aizsardzības" jēdziena perspektīvā. Šī direktīva neattiecas uz izpildītājiem, kuru izpildījumi ir fiksēti fonogrammā, kas pirmo reizi publicēta trešajā valstī.

48. Komisija būtībā uzskata, ka no Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punkta formulējuma, sistēmas un mērķa, kā arī no pienākuma interpretēt šo direktīvu saskaņā ar Savienības noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem izriet, ka attiecīgie izpildītāji principā ir izpildītāji no visām *WPPT* līgumslēdzējām pusēm neatkarīgi no tā, vai viņi ir EEZ rezidenti.

2. Vērtējums

49. Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, kā būtu jāinterpretē Direktīva 2006/115, ja *direktīvā nav* konkrēto jēdzienu, kas skaidri norādīti starptautiskajos līgumos autortiesību un blakustiesību jomā, piemēram, *WPPT* 4. panta pienākums piemērot valstisko aizsardzību.

50. No vienas puses, valstiskās aizsardzības pienākuma nozīmīgums ir skaidri izriet jau no tā, ka tam vienmēr ir bijusi centrālā vieta jebkādā daudzpusējā nolīgumā par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un tas ir viens no galvenajiem ieguvumiem, ko līgumslēdzējas puses saņem no dalības līgumā [6]. No otras puses, jāņem vērā, ka tiesības uz atlīdzību (saskaņā ar Direktīvas 2006/115 8. pantu vai *WPPT* 15. pantu) ekonomiskajā ziņā ir vienas no vissvarīgākajām izpildītāju un fonogrammu producentu tiesībām.

51. *RAAP* un Komisija uzskata, ka par izpildītājiem, uz kuriem attiecas Savienības tiesībās atzītās tiesības uz taisnīgu atlīdzību, principā uzskatāmi tie izpildītāji no trešajām valstīm, kuru mūziku translē Savienībā. Tās uzskata, ka tas izriet no vispārējiem Savienības likumdevēja izmantotajiem terminiem ("izpildītāji") un no Direktīvas 2006/115 mērķiem (augsta līmeņa aizsardzība), bet jo īpaši tas izrietot no pienākuma interpretēt Savienības sekundārās tiesības saskaņā ar Savienības noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, piemēram, *WPPT*, kura 4. panta 1. punkts, to lasot kopā ar 15. panta 1. punktu, uzliek pienākumu līgumslēdzējām pusēm (Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm) piemērot "valstisko aizsardzību" attiecībā uz taisnīgu atlīdzību, kas maksājama izpildītājiem.

52. Esmu secinājis, ka šī argumentācija ir pareiza.

53. Analizējot Direktīvas 2006/115 tekstu, kļūst skaidrs, ka trešo valstu valstspiederīgie nav izslēgti no šīs direktīvas piemērošanas jomas, un turklāt tas pilnībā atbilst Savienības pienākumiem *WPPT* kontekstā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartai. Droši vien, skatoties no pamattiesību viedokļa, gan dalībvalstīm, gan Eiropas Savienībai ir jānodrošina, ka Savienībā ikviens izpildītājs un producents saņem taisnīgu atlīdzību par viņa izpildījuma publiskošanu, neskatoties uz trešās valsts iesniegto atrunu, saskaņā ar kuru izpildītāji un producenti no EEZ nesaņem šādu atlīdzību šīs trešās valsts teritorijā. Pamattiesībām ir universāls raksturs, un šajā lietā runa ir par tiesībām uz īpašumu.

54. *PPI* un Īrijas pieturas pie apgalvojuma, ka, tā kā *acquis* neietver absolūti visus attiecīgos noteikumus, tad dalībvalstīm ir pilnīga brīvība.

6 Reinbothe, J., and Von Lewinski, S., *The WIPO Treaties on Copyright: A Commentary on the WCT, the WPPT, and the BTAP*, Oxford University Press, Oksforda, 2015, 296. lpp., kas arī sniedz labu pārskatu par *WPPT* vēsturiskajiem aspektiem un komentārus par *WPPT*.

55. Ir pietiekami norādīt, ka Tiesa jau ir noraidījusi šādu argumentāciju 2014. gada 4. septembra spriedumā par blakustiesībām lietā Komisija/Padome (C-114/12, EU:C:2014:2151, it īpaši 70. punkts) un Tiesas atzinumā 3/15 (Marrākešas līgums par piekļuvi iespieddarbiem) (EU:C:2017:114).

56. Vispirms ir jānosaka, vai Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punkts ir jālasa, ņemot vērā *WPPT* 4. panta 1. punktā ietverto prasību par trešo valstu izpildītāju valstisko aizsardzību. Šim nolūkam ir nepieciešams noteikt, vai šī prasība jāuzskata par pienākumu, kas uzlikts dalībvalstīm kā šī jauktā nolīguma līgumslēdzējām pusēm, vai tas drīzāk ir pienākums, kas jāuzņemas Savienībai kā tā paša nolīguma līgumslēdzējai pusei.

57. Tiesa jau ir izskatījusi Direktīvas 2006/115 8. pantu no Savienības starptautisko pienākumu perspektīvas lietās *SCF Consorzio Fonografici*[7], *PPL Ireland*[8] un *Verwertungsgesellschaft Rundfunk*[9].

58. Šajā judikatūrā tiek aplūkotas attiecības starp direktīvu un vairākiem starptautiskajiem nolīgumiem, kā arī tiek interpretēti daži jēdzieni direktīvas 8. panta tekstā, ņemot vērā šajos nolīgumos paredzētos Savienības starptautiskos pienākumus.

59. Jo īpaši lietā *SCF Consorzio Fonografici* (C-135/10, EU:C:2012:140, 37.–56. punkts) Tiesa izskatīja attiecības starp Līgumu par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem (turpmāk tekstā – "*TRIPS* līgums"), *WPPT* un Romas konvenciju.

60. Tiesa atgādināja, ka saskaņā ar LESD 216. panta 2. punktu "Savienības noslēgtie nolīgumi ir saistoši Savienības iestādēm un tās dalībvalstīm". Tas attiecas arī uz *WPPT*, kura ietvaros Savienība ir faktiski līgumslēdzēja puse, un šis līgums ir neatņemama Savienības tiesiskā regulējuma sastāvdaļa. Līdz ar to šis līgums ir saistošs Eiropas Savienības iestādēm un dalībvalstīm. Attiecībā uz Romas konvenciju jāatzīmē, ka tās noteikumi nav Eiropas Savienības tiesiskā regulējuma sastāvdaļa (Savienība nav šīs konvencijas līgumslēdzēja puse, un jautājumā par tās piemērošanu nevar uzskatīt, ka Savienība ir ieņēmusi savu dalībvalstu vietu jau tādēļ vien, ka ne visas šīs valstis ir pievienojušās šai konvencijai, proti, Malta).

61. Attiecībā uz *WPPT* jānorāda, ka Tiesa arī ir nospriedusi lietā *SCF* (C-135/10, EU:C:2012:140, 47. punkts), ka *WPPT* 23. panta 1. punktā ir paredzēts, ka līgumslēdzējas puses saskaņā ar savu tiesību sistēmu apņemas noteikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu šī līguma piemērošanu. No tā izriet, ka *WPPT* noteikumu piemērošana attiecībā uz to izpildi vai tiesisko seku radīšanu ir atkarīga no vēlāku aktu pieņemšanas. Tāpēc šādiem noteikumiem nav tiešas iedarbības Savienības tiesībās un tie nevar radīt privātpersonām tiesības, uz kurām tās varētu tieši atsaukties tiesā saskaņā ar Savienības tiesībām.

62. Tomēr šajā spriedumā Tiesa arī nosprieda, ka, ņemot vērā Direktīvas 92/100 10. apsvērumu, tā kā direktīvas mērķis ir saskaņot zināmus aspektus intelektuālā īpašuma tiesību jomā, ievērojot attiecīgās starptautiskās konvencijas autortiesību un blakustiesību jomā kā, piemēram, *TRIPS* līgumu, *WPPT* un Romas konvenciju, tad *ar to tiek izveidots tādu normu kopums, kas ir saderīgas ar šajās konvencijās ietvertajām normām*.

7 Spriedums, 2012. gada 15. marts (C-135/10, EU:C:2012:140). Šajā sakarā skat. Malenovsky, J., "La contribution de la Cour de justice à l'harmonisation du droit d'auteur dans l'Union européenne, ERA Forum" (2012), 13, 411. lpp.

8 Spriedums, 2012. gada 15. marts, *Phonographic Performance (Ireland)* (C-162/10, EU:C:2012:141).

9 Spriedums, 2017. gada 16. februāris (C-641/15, EU:C:2017:131).

63. Faktiski šķiet, ka pieeja, ko atbalstu šajos secinājumos, ir vienīgā, kas ir saderīga ar LESD 216. panta 2. punktu un pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru Savienības sekundārie tiesību akti ir jāinterpretē, cik iespējams ņemot vērā Savienības pienākumus saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, jo īpaši, ja tieši ar to noteikumiem ir paredzēts īstenot Eiropas Savienības noslēgto starptautisko nolīgumu [10].

64. Spriedumā *Hermès* [11] ir pilnībā atspoguļots pienākums sniegt konsekventu interpretāciju apstākļos, kad Eiropas Savienība ir *pievienojusies* attiecīgajam starptautiskajam nolīgumam. Šajā lietā Tiesa nolēma, ka no starptautisko pienākumu perspektīvas ir jāinterpretē ne tikai Savienības pasākumi, kas izstrādāti šo Savienības pienākumu īstenošanai, bet arī valsts noteikumiem, ar kuriem tiek ieviests šis Savienības pasākums, ir atsevišķi jāatbilst to starptautisko nolīgumu prasībām, kuriem Eiropas Savienība ir pievienojusies.

65. Turklāt gan Direktīva 2006/115, gan *WPPT* ir saistīti ar tiesībām uz taisnīgu atlīdzību attiecīgajā jomā.

66. Vēlos uzsvērt, ka Direktīva 92/100 bija Direktīvas 2006/115 priekštece. Iepriekšējās direktīvas mērķis un uzdevums bija ielikt pirmo stūrakmeni autortiesību un blakustiesību iekšējam tirgum. Kā apstiprināts grozītajā priekšlikumā šai direktīvai [12], Savienības likumdevēja nodoms bija plaši ievērot Romas konvencijas noteikumus, lai panāktu vienotu minimālo aizsardzību Eiropas Savienībā. Tomēr tas parūpējās par to, lai tas tiktu izdarīts, ievērojot starptautiskās konvencijas, kurām ir pievienojušās dalībvalstis. Eiropas Kopiena (tolaik) nebija pievienojusies nekādām konvencijām intelektuālā īpašuma tiesību jomā.

67. Direktīvas 92/100 10. apsvērumā (kas atbilst Direktīvas 2006/115 7. apsvērumam) ir noteikts, ka "[..] dalībvalstu tiesību akti jātuvina tādējādi, lai neradītu pretrunas ar starptautiskām konvencijām, uz kurām balstās daudzu dalībvalstu autortiesību un blakustiesību akti".

68. Daži elementi pārsniedza Romas konvencijā noteikto. Attiecībā uz izpildītājiem tika ieviestas ekskluzīvas tiesības (atļaut vai aizliegt) viņu sniegto priekšnesumu fiksēšanu (7. pants) un ekskluzīvas tiesības raidīt bez vadiem un publiski izpildīt viņu priekšnesumus, izņemot gadījumus, ja šie priekšnesumi ir izdarīti no fiksējuma.

69. Direktīvas 92/100 8. pantu ieviesa Eiropas Parlaments un apstiprināja Komisija savā grozītajā priekšlikumā kā papildinājumu citos direktīvas noteikumos (7. pants) ieviestajām izpildītāju ekskluzīvajām tiesībām atļaut vai aizliegt reproducēt viņu fonogrammās fiksētus izpildījumus. Bija paredzēts ļaut izpildītājiem kopā ar producentiem sadalīt ieguvumus par jebkādu trešo personu veikto turpmāku fonogrammu izmantošanu, ko dažreiz dēvē par sekundāru izmantošanu.

70. Pēc *WPPT* pieņemšanas Direktīva 2001/29/EK [13] kļuva par instrumentu to jaunu saistību īstenošanai, kas izriet no *WPPT* un *WCT* (skat. šīs direktīvas 15. apsvērumu).

71. Kā Komisija ir pareizi norādījusi, nemainīgs paliek fakts, ka Savienības likumdevējs nav veicis nekādus konkrētus pasākumus, lai ieviestu *WPPT* 15. panta 1. un 2. punktu.

72. Manā ieskatā, tas katrā ziņā nebija vajadzīgs, jo 8. panta 2. punkts Direktīvā 92/100, kura pastāvēja, vēl pirms Savienība pieņēma *WPPT*, konkrēti atbilst *WPPT* 15. pantam un īsteno to.

10 Skat tostarp spriedumus, 1998. gada 14. jūlijs, *Bettati* (C-341/95, EU:C:1998:353, 20. punkts), un 2006. gada 7. decembris, *SGAE* (C-306/05, EU:C:2006:764, 35. punkts).

11 Spriedums, 1998. gada 16. jūnijs (C-53/96, EU:C:1998:292, 28. punkts).

12 1992. gada 30. aprīļa priekšlikums (COM(92) 159, galīgā redakcija, 12. lpp.).

13 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV 2001, L 167, 10. lpp.).

73. Tādējādi Savienības likumdevējs ir skaidri atzinis, ka ar Direktīvas 92/100 8. pantu tas ir izpildījis savu *WPPT* 23. panta 1. punktā noteikto pienākumu ieviest tiesības uz taisnīgu atlīdzību saskaņā ar *WPPT* 15. panta 1. un 2. punktu.

74. No iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Direktīvas 92/100 8. panta 2. punkts (un Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punkts) ir jāinterpretē saskaņā ar *WPPT*.

75. Ir svarīgi norādīt, ka, ratificējot *WPPT*, Savienība nav izdarījusi nekādas atrunas un tādēļ tai joprojām ir pienākums nodrošināt valstisko aizsardzību un piemērot Direktīvu 2006/115 bez ierobežojumiem.

76. No judikatūras izriet, ka Direktīvā 2006/115 ietvertie jēdzieni ir jāinterpretē, cik vien iespējams, *WPPT* jēdzienu gaismā [14], un tas ir jādara tādējādi, lai tas būtu saderīgi ar šiem nolīgumiem, ievērojot arī kontekstu, kādā izmanto šos jēdzienus, un šo noteikumu mērķi. Interpretējot direktīvu, ir jāņem vērā *WPPT* 4. pants. Tas nozīmē, ka dalībvalstīm ir jāīsteno šī direktīva atbilstoši *WPPT* prasībai par valstisko aizsardzību.

77. Komisija pareizi uzskata, ka Direktīva 2006/115 ir piemērojama darbībām, kuras notiek Savienības teritorijā, un, tāpat kā lielākā daļa tiesību aktu, kas pieņemti autortiesību *acquis*, definē tās piemērošanas jomu *ratione materiae*, nevis *ratione personae* [15].

78. Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punkta piemērošanas jomu vēlreiz aplūkošu, atbildot uz otro, trešo un ceturto jautājumu.

79. Aizsardzība tiek piešķirta tiesību īpašniekiem, kuru darbi vai citi priekšmeti, piemēram, izpildījumi, fonogrammas vai translācijas, atbilst aizsardzības piešķiršanas kritērijiem *ratione materiae* saskaņā ar Direktīvu 2006/115. Direktīvas nodrošināmo aizsardzību piemēro, kad trešās personas uzsāk šo izmantošanu 8. panta 2. punkta izpratnē.

80. Attiecīgie noteikumi tikai prasa, lai lietotājs izveidotu pamatu tiesībām uz atlīdzību, atskaņojot skaņas ierakstu Savienībā. Šajā ziņā izpildījums notiek Savienībā/EEZ neatkarīgi no izpildītāja vai ieraksta producenta pilsonības vai dzīvesvietas vai arī no tā, kur notiek pirmā fiksācija.

81. Piekrītu Komisijai, ka Direktīvas 2006/115 teksts ir nepārprotams, un 8. panta 2. punkta piemērošana bez ierobežojumiem attiecībā uz aizsardzības saņēmējiem no citām līgumslēdzējām pusēm atbilst ne tikai pienākumam par valstisko aizsardzību, bet arī *direktīvas mērķim un uzdevumam*, proti, vienota un augsta līmeņa aizsardzībai [16] un netraucētai iekšējā tirgus darbībai.

82. Tādējādi Īrijai, tāpat kā katrai dalībvalstij, nav rīcības brīvības (un nekad nav bijusi), kas tai ļautu piemērot pašai savus kritērijus, lai noteiktu, kādus izpildītājus var uzskatīt par "attiecīgajiem izpildītājiem" saskaņā ar Direktīvas 2006/115 8. pantu, jo šo jautājumu regulē tikai direktīva kā daļa no Savienības tiesībām, ņemot vērā Savienības pienākumus, kas izriet no *WPPT*.

83. Līdz ar to Komisija pareizi apgalvo, ka Direktīva 2006/115 ir saderīga ar starptautiskajās tiesībās paredzēto Savienības pienākumu nodrošināt valstisko aizsardzību attiecībā uz tās materiāltiesisko piemērošanas jomu un piemērošanu visām darbībām Savienībā. Lai direktīva būtu saderīga ar *WPPT* 4. pantu, nav nepieciešama īpaša atsauce uz valstiskās aizsardzības jēdzienu. Tādējādi tas, ka direktīvā nav skaidras atsauces uz valstisko aizsardzību, neietekmē pienākumu interpretēt direktīvas 8. panta

14 Šajā sakarā skat. *SCF*, 52. un turpmākie punkti. Šīs judikatūras kritiku skat. Simon, D., *Effets des accords internationaux dans l'ordre juridique de l'Union*, Europe, Nr. 5, 2012. gada maijs.

15 Atšķirīgu pieeju skat. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2001/84/EK (2001. gada 27. septembris) par tālākpārdošanas tiesībām par labu mākslas oriģināldarba autoram (OV 2001, L 272, 32. lpp.).

16 Saskaņošanas mērķis atbilstoši LESD 114., 56. un 62. pantam.

2. punktu *WPPT* 4. panta gaismā. Ģenerāladvokāts A. Ticano [*A. Tizzano*] lietā *SENA*, C-245/00, EU:C:2002:543, ir secinājis, ka Romas konvencijā noteiktās normas par valstisko aizsardzību ir Savienības tiesību neatņemama sastāvdaļa; vēlos norādīt, ka šis secinājums tika izdarīts, pirms Savienība oficiāli ratificēja *WPPT*[17]. Ir vērts atzīmēt, ka Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punkts atbilst *WPPT* 15. pantam.

84. Svarīgi atzīmēt – lai izpildītu savus pienākumus saskaņā ar *WPPT* (skat. *WPPT* 26. pantā minēto Eiropas Kopienas paziņojumu), Savienībai ir jānodrošina (ir jābūt spējīgai nodrošināt), ka tās dalībvalstis atbilst prasībai par valstisko aizsardzību. Tas ir viens no veidiem, kā tiek garantēta valstiskās aizsardzības ievērošana.

85. Šajā ziņā piekrītu argumentam, kas norādīts lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu (37. punkts), par to, ka atsauce var arī tikt sniegta uz *WPPT* 23. panta 1. punktu, kurš paredz, ka līgumslēdzējas puses saskaņā ar savām tiesību sistēmām apņemas pieņemt pasākumus, lai nodrošinātu minētā līguma piemērošanu. Tādējādi Eiropas Savienība kā līgumslēdzēja puse ir pakļauta šim pienākumam, un viens no veidiem, kā Eiropas Savienība pilda šo pienākumu, ir Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punkts.

86. No iepriekš minētā izriet, ka nevar piekrist *PPI* argumentācijai par to, ka tad, ja šajā direktīva nav īpaša noteikuma, jautājumu par valstisko aizsardzību izlemj dalībvalstis.

87. Tādējādi atbilde uz pirmo jautājumu ir šāda: Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punkts ir jāinterpretē, ņemot vērā *WPPT*, kuram Savienība ir pievienojusies, noteiktās prasības, un tas atbilst Savienības pienākumam nodrošināt valstisko aizsardzību, kā paredzēts *WPPT* 4. pantā, bez nepieciešamības pēc īpaša noteikuma šajā sakarā.

B. Otrais jautājums

1. Lietas dalībnieku argumentu kopsavilkums

88. *RAAP* uzskata, ka dalībvalstij nav rīcības brīvības, kas tai ļautu paredzēt kritērijus, lai noteiktu, kādus izpildītājus var uzskatīt par "attiecīgajiem izpildītājiem" saskaņā ar Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punktu, tādā ziņā, ka šie kritēriji ir pretrunā dalībvalsts pienākumiem, kas izriet no Romas konvencijas un/vai *WPPT*.

89. *PPI* būtībā apgalvo – tā kā ar direktīvas 8. panta 2. punktu netiek veikti nekādi pasākumi, lai īstenotu *WPPT* 4. pantā ietverto prasību par valstisko aizsardzību, apstākļos, kad attiecīgā izpilde nav notikusi EEZ un to nav veicis EEZ valstspiederīgais, pastāvīgais iedzīvotājs vai rezidents, dalībvalstīm ir pilna rīcības brīvība paredzēt kritērijus, saskaņā ar kuriem tiek noteiktas personas, uz kurām attiecas 8. panta 2. punkta tiesības, protams, ar nosacījumu, ka dalībvalstis ievēro savus pienākumus, kas noteikti to starptautiskajos līgumos. Līdz ar to tas nav pretrunā direktīvas 8. panta 2. punktā noteiktajam dalībvalsts pienākumam, ja tiek ierobežotas tiesības dalīties taisnīgā atlīdzībā apstākļos, kad ieraksts, ko dalībvalstī izmanto raidīšanai bez vadiem vai publiskošanai, ir i) tāda izpildījuma ieraksts, kas noticis EEZ valstī, vai ii) ieraksts, kuru veicis izpildītājs, kas ir EEZ valsts valstspiederīgais, pastāvīgais iedzīvotājs vai rezidents.

90. Īrija uzsver, ka Direktīva 2006/115 ļauj tādām dalībvalstīm kā Īrija šīs direktīvas īstenošanas gaitā noteikt vispārēju rīcības brīvību izvēlēties likumdošanas formu un metodes, ja direktīvas mērķi ir transponēti valsts tiesībās.

17 Šajā sakarā skat. arī *Sterling on World Copyright Law*, 4. izdevums, Sweet & Maxwell Thomson Reuters, §28B.07.

91. Katrā ziņā Īrija būtībā uzskata, ka nav tāda pienākuma, kas tai prasītu nodrošināt taisnīgu atlīdzību, kad ierakstu producentam rodas tiesības uz atlīdzību saskaņā ar noteikumu par pirmo publicēšanu un 30 dienu noteikumu, kā paredzēts Romas konvencijā un kā ieviests *WPPT* saskaņā ar *WPPT* 4. pantu. Nevienam no tiesību aktiem nav tiešas iedarbības, un šajā direktīvā nav nekāda teksta, ar ko būtu iespējams saistīt šādus jēdzienus, līdz ar to tiem nav nekāda pamata.

92. Komisija būtībā uzskata, ka uz otro jautājumu ir jāatbild, ka dalībvalstij nav rīcības brīvības paredzēt kritērijus, lai noteiktu, kādus izpildītājus var uzskatīt par "attiecīgajiem izpildītājiem" saskaņā ar direktīvas 8. pantu.

2. Vērtējums

93. Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa vaicā Tiesai, vai dalībvalstīm ir rīcības brīvība piemērot pašām savus kritērijus "attiecīgo izpildītāju" jēdzienam, balstoties uz starptautiskajiem nolīgumiem autortiesību un blakustiesību jomā, kuriem tās ir pievienojušās, piemēram, Romas konvenciju un *WPPT*, tai skaitā apstākļos, kad izpilde notiek EEZ.

94. Manuprāt, atbilde uz šo jautājumu izriet no atbildes uz pirmo jautājumu.

95. Manā ieskatā, tā kā šajā jautājumā nav skaidras atsauces ne uz vienu starptautisku pienākumu, uz to ir jāatbild, atsaucoties vienīgi uz Direktīvu 2006/115, ņemot vērā Savienības starptautiskos pienākumus. Jautājums par starptautiskajās konvencijās paredzēto rīcības brīvību tiks izskatīts trešajā jautājumā un, kā redzēsim, dalībvalstīm nav šādas rīcības brīvības.

96. Saskaņā ar šīs direktīvas 8. panta 2. punktu aizsardzība tiek piešķirta gan izpildītājiem, gan producentiem, ja ir izpildīti divi nosacījumi, proti: i) izpildījums ir fiksēts fonogrammā, kas "publicēta komerciālos nolūkos", un ii) šo fonogrammu izmanto lietotājs, veicot vai nu tās publiskošanu, vai raidīšanu bez vadiem.

97. Tā kā dalībvalstu tiesībās nav nekādas definīcijas un atsauces, "komerciālos nolūkos publicētās" fonogrammas jēdziens 8. panta 2. punktā ir jāsaprot kā autonomais Savienības tiesību jēdziens. Tā saturu var noteikt, pamatojoties uz šīs tiesību normas mērķi un uzdevumu: tā kā ar 8. panta 2. punktu tiek īstenots *WPPT* 15. pants, vispirms būtu jāvadās no attiecīgā "publicēšanas" jēdziena, kas noteikts *WPPT* 2. panta e) punktā, proti, fiksēta izpildījuma vai fonogrammas "publicēšana" ir fiksēta izpildījuma vai fonogrammas kopiju piedāvāšana sabiedrībai ar tiesību īpašnieka piekrišanu un ar noteikumu, ka kopijas sabiedrībai tiek piedāvātas saprātīgā daudzumā.

98. *WPPT* ir noteikts, ka fonogrammā fiksētajiem izpildījumiem ir jānodrošina valstiskā aizsardzība visos gadījumos, kad uz fonogrammu attiecas aizsardzība. Kaut arī Romas konvencijas un *WPPT* līgumslēdzējiem ir zināma rīcības brīvība attiecībā uz aspektiem, kas saistīti ar viņu valstisko aizsardzību, tas ir skaidri noteikts pienākums bez jebkādas atkāpes iespējas. *RAAP* uzskata, ka tiesību izmantošanas kritēriji nedrīkst skart abiem tiesību īpašniekiem piešķirto garantiju saņemt atlīdzību un viņu efektīvas un būtiskas tiesības, kas tiek nodrošinātas Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punktā.

99. Kā Komisija pareizi norādījusi, "publicēšanas" jēdziena definīcijā *WPPT* 2. panta e) punktā nav atsauces nedz uz publicēšanas vietu, nedz uz *pirmo* publicēšanu (izcēlums mans). Tas drīzāk attiecas tikai uz piedāvāšanu sabiedrībai ar piekrišanu. Šai darbībai, kuras ietvaros tiek piedāvāta fonogramma, kas ietver fiksētu izpildījumu, ir jābūt darbībai, kas notiek Savienībā. Tai arī jānotiek "komerciālos nolūkos", kas, ņemot vērā definīcijas neesamību, jāsaprot tādējādi, ka šāda fonogramma ir tikusi vispārīgi laista klajā un ir pieejama tirgū lietošanai ar piekrišanu.

100. Tomēr 8. panta 2. punkta tekstā, to lasot kopā ar *WPPT* 15. pantu, nav nekādas norādes, no kuras būtu iespējams secināt, ka konkrētajam fonogrammā fiksētajam izpildījumam *vispirms ir jābūt izpildītam vai šīm izpildījumam vispirms ir jābūt fiksētam* Savienībā, lai izmantotu tiesības uz taisnīgu atlīdzību (izcēlums mans).

101. Jo īpaši dalībvalsts nevar ierobežot tiesības dalīties taisnīgā atlīdzībā apstākļos, kad izpilde notiek EEZ neatkarīgi no tā, vai izpildītāji ir EEZ valsts pastāvīgie iedzīvotāji vai rezidenti. Direktīvā 2006/115 faktiski nav nekādas skaidras atsauces uz dalībvalstu tiesībām šajā sakarā.

102. Kā paskaidrots šo secinājumu 97. punktā, "komerciālos nolūkos publicētās" fonogrammas jēdziens saskaņā ar 8. panta 2. punktu ir jāsaprot kā autonoms Savienības tiesību jēdziens. Attiecīgie noteikumi tikai prasa, lai lietotājs izveidotu pamatu tiesībām uz atlīdzību, atskaņojot skaņas ierakstu Savienībā. Šajā ziņā izpildījums notiek Savienībā/EEZ neatkarīgi no izpildītāja vai ieraksta producenta pilsonības vai dzīvesvietas vai arī no tā, kur notiek pirmā fiksācija.

103. 8. panta 2. punkts ir piemērojams fonogrammas sekundārajai izmantošanai, kas var būt vai nu tieša, vai netieša un kas notiek Savienības/EEZ teritorijā. 8. panta 2. punktu, to lasot kopā ar *WPPT* 2. panta a) punktu, kas vispārīgi attiecas uz "izpildītāju", un 15. pantu, piemēro, kad kāds lietotājs veic publiskošanas darbību, kuras rezultātā ar dzirdes palīdzību var uztvert fonogrammā fiksētas skaņas vai skaņu atveidojumu, proti, atskaņojot fonogrammu vai translējot to bez vadiem, citiem vārdiem – izmantojot tradicionālus analogos līdzekļus.

104. Tādējādi 8. panta 2. punkta izpratnē "attiecīgais izpildītājs" ir izpildītājs, proti, persona, kuras izpildījumu var uztvert ar dzirdes palīdzību, atskaņojot Savienības teritorijā fonogrammu, kurā šis izpildījums ir fiksēts.

105. Kā Komisija norādījusi šajā sakarā, 8. panta 2. punkts atšķiras no Romas konvencijas 4. un 5. panta, saskaņā ar kuriem līgumslēdzējām pusēm ir atļauts piemērot pilsonības vai fiksācijas, vai publicēšanas kritēriju gan attiecībā uz producentiem, gan fonogrammās fiksētajiem izpildījumiem. Tomēr tas neattiecas uz 8. panta 2. punktu.

106. Tiesa arī ir interpretējusi "publiskošanas" un "fonogrammas" jēdzienus (*SCF*, *PPL Ireland* un *Rundfunk* [18]), kā arī jēdzienu "vietas, kas pieejamas publikai par ieejas maksu" (*Rundfunk*), atsaucoties uz *WPPT*, kā arī Romas konvenciju. Tomēr Tiesa ir nospriedusi, ka Direktīvas 92/100 8. panta 2. punkts prasa veikt individualizētu vērtējumu attiecībā uz "lietotāja" identitāti un jautājumu par attiecīgās fonogrammas izmantošanu (*SCF*).

107. Turklāt uzskatu (tāpat kā Komisija), ka tikai šis Direktīvas 2006/115 lasījums ir saderīgs ar augsta līmeņa aizsardzību (5. apsvērums), vienotu aizsardzību un netraucētu iekšējā tirgus darbību (17. apsvērums) [19].

108. Kā Tiesa jau nosprieda lietā *SCF* un *PPL Ireland*, Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punktā izpildītājiem un fonogrammu producentiem ir paredzētas kompensējoša rakstura tiesības, kas var tikt īstenotas darba vai cita aizsargāta priekšmeta izmantošanas gadījumā. Tās ir tiesības, kurām būtībā ir finansiāls raksturs un kuras nevar tikt īstenotas, pirms komerciālā nolūkā publicētu fonogrammu vai šādas fonogrammas reprodukciju lietotājs izmanto vai jau ir izmantojis publiskojumā.

18 Attiecīgi – spriedumi, 2012. gada 15. marts, *SCF Consorzio Fonografici* (C-135/10, EU:C:2012:140 (SCF)); 2012. gada 15. marts, *Phonographic Performance (Ireland)* (C-162/10, EU:C:2012:141 (turpmāk tekstā – "*PPL Ireland*")), un 2017. gada 16. februāris, *Verwertungsgesellschaft Rundfunk* (C-641/15, EU:C:2017:131). Skat. vispārīgi Ben Dahmen, K., "Interactions du droit international et du droit de l'Union européenne: Un pluralisme juridique rénové en matière de propriété industrielle", L'Harmattan, 2013.

19 Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2009. gada 20. janvāris, *Sony Music Entertainment* (C-240/07, EU:C:2009:19, 20.–25., 27. un 35. punkts). Tas jau skaidri izriet no Tiesas judikatūras. Skat. spriedumu, 2016. gada 31. maijs, *Reha Training Gesellschaft* (C-117/15, EU:C:2016:379, 28. punkts).

109. Vienlaikus Direktīvā 2006/115 nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noskaidrotu jebkādu 8. panta 2. punktā minēto jēdzienu nozīmi un piemērojamību. Līdz ar to, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt Savienības tiesību vienveidīgu piemērošanu un ievērot vienlīdzības principu, šie jēdzieni parasti ir jāinterpretē neatkarīgi un vienveidīgi visā Eiropas Savienībā [20].

110. No iepriekš minētā izriet, ka dalībvalstij nav rīcības brīvības paredzēt kritērijus, lai noteiktu, kuri izpildītāji ir "attiecīgie izpildītāji" saskaņā ar Direktīvas 2006/115 8. pantu. Jo īpaši dalībvalsts nevar ierobežot tiesības dalīties taisnīgā atlīdzībā apstākļos, kad izpilde notiek EEZ, neatkarīgi no tā, vai izpildītāji ir EEZ valsts pastāvīgie iedzīvotāji vai rezidenti.

C. Trešais jautājums

1. Lietas dalībnieku argumentu kopsavilkums

111. *RAAP* apgalvo, ka dalībvalsts rīcības brīvība sniegt pretatbildi uz atrunu, ko saskaņā ar *WPPT* 15. panta 3. punktu iesniegusi cita līgumslēdzēja puse, ir ierobežota, jo atbildē ir jāatspoguļo iesniegtās atrunas noteikumi. Līgumslēdzējai pusei nav pienākuma atteikties piemērot Romas konvencijas normu par 30 dienu noteikumu, lai izvairītos no asimetriskiem atbilstības kritērijiem attiecībā uz ierakstu producentiem un izpildītājiem. Ir nepieciešams ievērot *WPPT* noteikumus par izpildījumu atbilstību valstiskajai aizsardzībai, pamatojoties uz to fiksēšanu aizsargātā fonogrammā (iekļaujot Romas konvencijas kritērijus). *WPPT* līgumslēdzēja puse var nodrošināt valstspiederīgajiem no citas līgumslēdzējas puses, kas iesniegusi atrunu saskaņā ar 15. panta 3. punktu, tiesības, kas ir labvēlīgākas, nekā paredzēts atrunas līgumslēdzējas puses valsts tiesībās, tomēr šādam noteikumam ir jāatbilst *WPPT* un, attiecīgajā gadījumā, Romas konvencijas prasībām, kā arī attiecīgajām Savienības tiesību noteikumiem.

112. *PPI* principā uzskata, ka dalībvalstij ir rīcības brīvība saskaņā ar *WPPT* atbildēt uz atrunu saskaņā ar 15. panta 3. punktu: tai nav precīzi jāatspoguļo atrunas iedarbība un nav jāizvairās no situācijas, kad atrunas līgumslēdzējas puses valstspiederīgie atrodas labākā stāvoklī nekā tās pašas valstspiederīgie attiecībā pret atrunas līgumslēdzēju pusi. Pašā Romas konvencijā ir paredzēta iespēja, ka valstspiederīgie no valstīm, kas nav līgumslēdzējas puses, var saņemt priekšrocību bez pretatbildes saskaņā ar 5. panta 2. punktā paredzēto 30 dienu noteikumu, bet tajā netiek prasīts, ka līgumslēdzējām valstīm ir jāizvairās no šīs iespējas. Saskaņā ar Romas konvenciju Īrijai ir jāpilda savas saistības pret ASV producentiem saskaņā ar 30 dienu noteikumu.

113. ASV (un citu atrunas līgumslēdzēju pušu) producentu izdevīgais stāvoklis izriet tikai no pirmās publicēšanas/30 dienu noteikuma piemērošanas saskaņā ar Romas konvenciju: Īrija varēja iesniegt atrunu saskaņā ar Romas konvencijas 16. panta 1. punkta a) apakšpunkta iii) punktu, lai izslēgtu iespēju maksāt producentiem, kuri ir to valstu valstspiederīgie, kas nav līgumslēdzējas puses, atbilstoši 5. panta 2. punktam; tomēr Īrija nolēma to nedarīt un tai nebija pienākuma to darīt. Tagad nav iespējams uzlikt tai pienākumu iesniegt šādu atrunu, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret producentiem un izpildītājiem, kas ir atrunas līgumslēdzēju pušu valstspiederīgie.

114. *WPPT* līgumslēdzējas puses iesniegtā atruna, kas izslēdz 15. panta 1. punkta piemērošanu, noved pie tā, ka līgumslēdzēja puse saglabā *status quo ante* attiecībā uz taisnīgas atlīdzības maksāšanu producentiem un izpildītājiem: atruna jo īpaši nozīmē, ka Īrijai nevar uzlikt pienākumu paredzēt, ka izpildītājiem, kas ir atrunas līgumslēdzējas puses valstspiederīgie, ir jāmaksā atlīdzība.

20 Šajā sakarā skat. spriedumus, 2009. gada 16. jūlijs, *Infopaq International* (C-5/08, EU:C:2009:465, 27. un 28. punkts), un 2014. gada 3. septembris, *Deckmyn* un *Vrijheidsfonds* (C-201/13, EU:C:2014:2132, 14. un 15. punkts).

115. Īrija uzskata, ka atruna neatkarīgi no tās piemērošanas jomas ļauj citām līgumslēdzējām valstīm vispār nenodrošināt valstisko aizsardzību. Tā apgalvo, ka nedz *WPPT* teksts, nedz tā mērķis un konteksts neatbalsta *RAAP* viedokli, saskaņā ar kuru atbildei ir jābūt "precīzi atspoguļotai". Apstākļos, kad iesniegta šajā jautājumā norādītā atruna, līgumslēdzējai pusei ir tiesības attiekties pret izpildītājiem atšķirīgi nekā pret fonogrammu producentiem, ja fonogramma ir pirmo reizi publicēta līgumslēdzējā valstī. Pamatprincipu gaismā un neatkarīgi no Līguma pienākumiem, atbildes sniedzēja puse var paredzēt labvēlīgāku kārtību, nekā paredzējusi atrunas līgumslēdzēja puse, ja vien nav kāda starptautiskajās tiesībās noteikta aizlieguma. Tas var notikt citu apsvērumu dēļ, kas nav tieši saistīti ar jautājumu būtību, vai iekšējās politikas dēļ.

116. Komisija būtībā apgalvo, ka dalībvalstīm nav nekādas rīcības brīvības jomā, kas ietilpst Savienības ekskluzīvā kompetencē, un tās nevar atbildēt uz atrunām, ko iesniegušas citas līgumslēdzējas puses, vai piemērot citus kritērijus, kuri nav noteikti Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punktā.

2. Vērtējums

117. Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai dalībvalstis var atbildēt uz citas *WPPT* līgumslēdzējas puses iesniegtām atrunām vai piemērot īpašus Romas konvencijas noteikumus par tiesībām uz aizsardzību.

118. Runājot par attiecību starp "taisnīgas atlīdzības" jēdzienu *WPPT* 15. pantā, Romas konvencijas 12. panta d) punktā (uz kura pamata izveidots *WPPT* 15. pants) un Direktīvas 92/100 (tagad – Direktīva 2006/115) 8. panta 2. punktā, man šķiet, ka nozīme ir tikai *WPPT*. Romas konvencija nav Savienības tiesiskā regulējuma sastāvdaļa, un Savienībai nav saistošas tās 5. pantā konkrēti paredzētās prasības, kurās noteikts, kas ir aizsargāta fonogramma; tai arī nav saistoši Romas konvencijas noteikumi par valstisko aizsardzību, kas ļauj izvēlēties fiksācijas, publicēšanas un pilsonības kritēriju, lai piemērotu valstisko aizsardzību.

119. Kā norādījusi Komisija, neviena no šīm Romas konvencijā ietvertajām normām nav atspoguļota Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punkta tekstā, un, pat tad, kad šī norma tika iekļauta Direktīvā 92/100, tā neļāva noteikt atrunas vai ierobežojumus attiecībā uz tās piemērošanu.

120. Attiecīgi šajā lietā ir jāanalizē tikai *WPPT* 4. panta 2. punkts.

121. *WPPT*, kuram Savienība ir pievienojusies, 4. panta 2. punktā ir paredzēts izņēmums no prasības par valstisko aizsardzību, ja pastāv atrunas saskaņā ar *WPPT* 15. panta 3. punktu.

122. Komisija apgalvo, ka Direktīva 2006/115 ietilpst "jomā, kas šobrīd atrodas Savienības ekskluzīvā kompetencē", un vispārīgi attiecas uz "kopīgiem Savienības noteikumiem, kas izriet no dažādām Savienības tiesībās paredzētajām intelektuālā īpašuma tiesībām".

123. Komisijas ieskatā, lai arī ir pareizi, ka brīdī, kad Savienība parakstīja un ratificēja *WPPT* un ar to saistīto *WIPO* līgumu par autortiesībām (*WCT*), šo jomu uzskatīja par dalītās kompetences jomu, līdz ar to dalībvalstis ratificēja šos līgumus kopā ar Savienību, tomēr tas tā vairs nav. *WPPT* ietvaros Savienība ir ieņēmusi dalībvalstu vietu. Šajā sakarā Komisija piedāvā Tiesai izmantot (*WPPT* gadījumā) argumentāciju, kuru Tiesa izmantoja lietā *TV2 Danmark* [21], kas attiecās uz Bernes Konvenciju par literatūras un mākslas darbu aizsardzību [22].

21 Spriedums, 2012. gada 26. aprīlis, *DR* un *TV2 Danmark* (C-510/10, EU:C:2012:244, 31. punkts). Šīs judikatūras kritiku skat. Treppoz, E., 'Le juge européen et les normes internationales en matière de droit d'auteur', *Chronique Droit européen de la propriété intellectuelle*, RTD Eur., 2012, 964. lpp. Skat. arī Bergé, J.-S., 'Les mots de l'interaction: compétence, applicabilité et invocabilité', JDI, 2012, chron. 5.

22 1971. gada 24. jūlija Parīzes akts, ar grozījumiem, kas izdarīti 1979. gada 28. septembrī (turpmāk tekstā – "Bernes konvencija"). Šajā sakarā par "valstisko aizsardzību" skat. Ricketson, S., un Ginsburg, J. C., *International Copyright and Neighbouring Rights: The Berne Convention and Beyond*, 1. sēj., Oksforda, 2006, 295. lpp.

124. Jo īpaši šī sprieduma 31. punktā ir noteikts: "Ir uzskatāms, ka, pieņemot [Direktīvu 2001/29] par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā, Savienības likumdevējs ir īstenojis kompetenci, kas intelektuālā īpašuma jomā sākotnēji bija paredzēta dalībvalstīm. Attiecībā uz šīs direktīvas piemērošanas jomu ir uzskatāms, ka Savienība ir aizstājusi dalībvalstis, kuras vairs nav kompetentas īstenot attiecīgos Bernes konvencijas noteikumus."

125. Komisija apgalvo – tā kā ar Direktīvu 2006/115 reglamentētā joma šobrīd ietilpst vienā no ekskluzīvām kompetencēm, dalībvalstis nevar atbildēt uz atrunām, ko iesniegušas citas līgumslēdzējas puses saskaņā ar *WPPT* 15. panta 3. punktu, un tās arī nevar pašas piemērot 4. panta 2. punktu. Tādējādi Eiropas Savienībai ir jānosaka, kādas sekas ASV māksliniekiem, kuru mūziku raida Eiropas Savienībā, izraisīs atruna, ko iesniegusi līgumslēdzēja puse uz *WPPT* 15. panta 3. punkta pamata, ņemot vērā, ka šīm sekām ir jābūt vienādām visā Savienības teritorijā.

126. Piekrītu šai argumentācijai. Uzskatu, ka vispirms ir nepieciešams noraidīt *PPI* un Īrijas argumentu, kurš balstīts uz to, ka *WPPT* nav tiešas iedarbības, un saskaņā ar kuru šajā līgumā paredzētā trešo valstu valstspiederīgo valstiskā aizsardzība nekādā veidā nav saistīta ar Direktīvu 2006/115.

127. Pietiek atgādināt Tiesas judikatūru, kurā noteikts, ka, lai arī *WPPT* un Romas konvencijai nav tiešas iedarbības, tas nekādā veidā neatceļ pienākumu interpretēt Direktīvu 2006/115 no šo nolīgumu perspektīvas [23].

128. Turklāt vien tas, ka Savienības sekundārajās tiesībās, ar ko paredzēts nodrošināt taisnīgu atlīdzību māksliniekiem, kuru radošos darbus publisko Eiropas Savienībā, nav skaidri minēts Savienības starptautiskais pienākums par vienlīdzīgu attieksmi pret māksliniekiem no Savienības un no trešajām valstīm, nav pietiekami, lai izslēgtu prasību interpretēt Savienības sekundārās tiesības saskaņā ar šo pienākumu.

129. Turklāt uzskatu, ka Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punkts faktiski ir jāsaprot tādējādi, ka ar to Savienība īsteno *WPPT* 15. pantu, jo īpaši ņemot vērā šī panta 2. punktu [24].

130. Tomēr jāatceras, ka pienākums nodrošināt Savienības sekundāro tiesību interpretāciju tā, lai tā atbilstu jauktajam nolīgumam, neaptver šajā nolīgumā ietvertos pienākumus, kas ietilpst jomās, kurās Eiropas Savienība vēl nav īstenojusi savas pilnvaras un nav pieņēmusi pietiekami svarīgu tiesisko regulējumu [25].

131. Tādēļ vispirms ir jānoskaidro, vai "konkrētajā jomā" pastāv Savienības tiesiskais regulējums [26].

132. Kā norādījusi ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*] lietā *Lesoochranárske zoskupenie* (C-240/09, EU:C:2010:436, 66. punkts), nav skaidras pārliecības par to, kādā mērā Savienības pilnvaru īstenošana ir uzskatāma par "pietiekami svarīgu", lai secinātu, ka Savienība attiecībā uz konkrēto "jomu" ir noteikusi tiesisko regulējumu.

23 Skat. *SCF* (C-135/10, EU:C:2012:140, 47.–50., 52. un 53. punkts un tajos minētā judikatūra). Tomēr skat. arī Moura Vicente, D., *La propriété intellectuelle en droit international privé*, ADI Poche, 2009, 120. lpp. un 274. piezīme, kurā paskaidrots, ka dažiem *TRIPS* pantiem, iespējams, ir tieša iedarbība, kā tas jau nolemts Vācijā.

24 Šajā punktā ir noteikts: "Līgumslēdzējas valstis savos normatīvos aktos var noteikt, ka vienreizēju taisnīgu atlīdzību no fonogrammu lietotāja ir tiesīgs pieprasīt gan izpildītājs, gan fonogrammu producents, gan viņi abi. Līgumslēdzējas valstis var pieņemt tādus likumus, kas ietver noteikumus, atbilstoši kuriem izpildītājs un fonogrammu producents vienreizējo taisnīgo atlīdzību sadala tajos gadījumos, kad viņi nav noslēguši savstarpēju līgumu."

25 Spriedums, 2007. gada 11. septembris, *Merck Genéricos – Produtos Farmacêuticos* (C-431/05, EU:C:2007:496, 34., 35. un 46. punkts).

26 Salīdzināt spriedumus, 2007. gada 11. septembris, *Merck Genéricos – Produtos Farmacêuticos* (C-431/05, EU:C:2007:496, 35. punkts), un 2011. gada 8. marts, *Lesoochranárske zoskupenie* (C-240/09, EU:C:2011:125, 31. un 32. punkts).

133. Kā būtu jādefinē konkrētā "joma"? Vai tas varētu būt plašs "ar intelektuālā īpašuma tiesībām saistītā tiesiskā regulējuma" jēdziens? Ir tiesa, ka spriedumā *Etang de Berre*[27] Tiesa ir atzinusi, ka "tiesiskā regulējuma, kam ir ietekme uz vidi", esamība ir pietiekama, lai noteiktu Tiesas jurisdikciju. Katrā ziņā no šajos secinājumos aplūkotās judikatūras izriet, ka "attiecīgā joma" ir jānosaka, atsevišķi vērtējot katru konkrēto gadījumu.

134. Šajā lietā savos rakstiskajos apsvērumos Komisija apgalvo, ka konkrētā joma būtu jāraksturo kā pārmērīgi plašs jēdziens, kas saistīts ar intelektuālā īpašuma jomu. Komisija iepriekš norādīja šo argumentu lietās *Dior*[28] un *Merck Genericos*[29].

135. Tāpat kā Tiesa, kas noraidīja šo pārmērīgi plašu argumentu abās lietās, un neskatoties uz 2012. gada 26. aprīļa sprieduma *DR* un *TV2 Danmark* (C-510/10, EU:C:2012:244) 31. punkta formulējumu, kurš, manuprāt, būtu jāpiemēro pēc analoģijas šajā lietā, uzskatu, ka Tiesai ir jānospriež, ka konkrēto jomu nevar ļoti vispārīgi uzskatīt par intelektuālā īpašuma *acquis*.

136. Faktiski, ja visa šī tiesību joma tiktu atzīta par konkrēto jomu, tad būtu ļoti viegli apgalvot, ka Eiropas Savienība ir pieņēmusi pārmērīgi daudz tiesību aktu intelektuālā īpašuma jomā, un secināt, ka visi jauktajā nolīgumā ietvertie šo tiesību aspekti ietilpst Savienības, nevis dalībvalstu kompetencē, neskatoties uz to, ka liels skaits jautājumu, kas attiecas uz intelektuālo īpašumu, līdz šim tika saskaņots tikai virspusēji.

137. Lai gan ir nepieciešams pietiekami precīzi noteikt konkrētās jomas robežas, rodas jautājums, vai būtu lietderīgi atsaukties arī uz judikatūru, kas attiecas uz LESD 3. panta 2. punktu, it īpaši pievēršot uzmanību trešajam uzdotajam jautājumam, ņemot vērā, ka tas attiecas uz iespēju, kas ir līgumslēdzējai pusei situācijā, kad cita līgumslēdzēja puse iesniedz atrunu, un atrodas ārējo attiecību jomā.

138. Iepriekš minētā LESD norma attiecas uz Savienības starptautiskajām saistībām un nolūkā noteikt ekskluzīvo Savienības kompetenci prasa, lai attiecīgā joma būtu par "lielākoties Savienības tiesību normās jau regulētu jomu"[30] (skat. turpinājumā šo secinājumu 147. punktu).

139. Tā kā šī joma nevar aptvert visu intelektuālā īpašuma jomu, tad kāda tā ir?

140. Piekrītu tam, ko vēlāk apgalvoja Komisija tiesas sēdē: attiecīgā joma, kurā Savienībai ir ekskluzīvā kompetence, ir tiesības uz skaņu ierakstiem, proti, izpildītāja tiesības un ieraksta producenta tiesības uz aizsargājamo objektu, kas ir fonogramma (vai ieraksts), ko atskaņo iestādēs, bāros, restorānos utt., citiem vārdiem sākot, ko izmanto lietotāji Savienībā publiskošanas vai translācijas nolūkos (tas arī ietver autora tiesības uz izpildāmo kompozīciju – tās dažreiz var sakrist, jo ir dziedātāji, kas ir vienlaikus dziesmu autori).

141. Attiecībā uz *acquis* ietverto attieksmi pret trešo valstu valstspiederīgajiem kā tādu, pretēji tam, ko piedāvā *PPI* un Īrija, būtu pietiekami atzīmēt, ka Direktīvā 2006/115 nav nekādu noteikumu šajā ziņā. Līdz ar to tā ir piemērojama visiem valstspiederīgajiem.

27 Spriedums, 2004. gada 7. oktobris, Komisija/Francija (C-239/03, EU:C:2004:598, 28. punkts). Šīs judikatūras kritiku skat., piemēram, Tanghe, Y., *The EU's external competence in IP matters: the contribution of the Daiichi Sankyo case to cloudy constitutional concepts, blurred borders, and corresponding court jurisdiction*, Columbia Journal of European Law, 22.1. sēj., 2015, 139. un turpmākas lpp.

28 Spriedums, 2000. gada 14. decembris, *Dior* u.c. (C-300/98 un C-392/98, EU:C:2000:688).

29 Spriedums, 2007. gada 11. septembris, *Merck Genéricos – Produtos Farmacêuticos* (C-431/05, EU:C:2007:496). Skat., piemēram, Holdgaard, R., *Case C-431/05, Merck Genéricos*, CMLR 45, 2008, 1233. lpp.

30 Spriedums, 2014. gada 4. septembris, Komisija/Padome (C-114/12, EU:C:2014:2151, 65. un turpmākie punkti), Tiesas atzinums 3/15 (Marrākešas līgums par piekļuvi iespieddarbiem), EU:C:2017:114, 107. punkts.

142. Kā norādījusi Komisija, ja *acquis* par to nekas nav teikts, tad to piemēro visiem valstspiederīgajiem, atšķirībā no citām tiesību jomām, piemēram, uzņēmējdarbības tiesībām vai grāmatvedības tiesībām, kurās ir tādi jēdzieni kā uzņēmējdarbības veikšanas vieta vai dzīvesvieta un kurās Savienības likumdevējs ir paredzējis tiem īpašus noteikumus. Autortiesību jomas *acquis* šajā situācijā atšķiras principā. Šis tiesiskais regulējums ir neitrāls attiecībā uz to, kam tas ir piemērojams. Šādā veidā Savienība ievēro savas valstiskās aizsardzības saistības saskaņā ar starptautiskajiem nolīgumiem.

143. Ja Savienības likumdevējs vēlētos apiet trešo valstu valstspiederīgo tiesības, tam būtu atklāti tas jāizdara likumdošanas ceļā. Par to, ka Direktīvā 2006/115 šajā ziņā nav attiecīgu noteikumu, liecina tās teksts, kas neizslēdz nevienu personu. Faktiski, lai salīdzinātu šo direktīvu ar tiesību aktiem, kuros tas ir izdarīts, pievēršu uzmanību Direktīvai 2001/84 (par tālākpārdošanas tiesībām par labu mākslas oriģināldarba autoram). Šajā direktīvā Savienības likumdevējs ir ietvēris skaidru noteikumu, lai nodrošinātu, ka atlīdzību, kas izriet no tālākpārdošanas tiesībām, var saņemt tikai mākslinieki no citas Bernes Savienības līgumslēdzējas puses, kuru tiesībās ir līdzvērtīgs materiāls noteikums par māksliniekiem, kas pārdod savus mākslas darbus.

144. Šajā gadījumā Savienības likumdevējs pantā "Trešo valstu pilsoņi, kuriem ir tiesības uz autoratlīdzību" ir skaidri paredzējis, ka "dalībvalstis nosaka, ka autori, kas ir trešo valstu pilsoņi, un saskaņā ar 8. panta 2. punktu viņu īpašumtiesību pārņēmēji lieto tālākpārdošanas tiesības saskaņā ar šo direktīvu un attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem vienīgi tad, ja tiesību akti tajā valstī, kuras pilsonis ir šis autors vai viņa tiesību pārņēmēji, ļauj šajā valstī aizsargāt dalībvalstu autoru un viņu tiesību pārņēmēju tālākpārdošanas tiesības".

145. Vēl viens piemērs tam ir Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 96/9/EK (1996. gada 11. marts) par datubāzu tiesisko aizsardzību [31], kurā Savienības likumdevējs ir paredzējis *sui generis* tiesības, kam nav zināma analoga nevienā starptautiskajā līgumā; tajā tika ietverts noteikums, saskaņā ar kuru tiesības novērst ar datubāzēm saistītu nesankcionētu iegūšanu un/vai atkārtotu izmantošanu vajadzētu attiecināt uz datubāzēm, kuru veidotāji ir trešo valstu pilsoņi vai to pastāvīgie iedzīvotāji, vai uz tām, kuras radījušas juridiskas personas, kas Līguma izpratnē nav reģistrētas dalībvalstīs, *ja vien šādas trešās valstis piedāvā līdzvērtīgu aizsardzību datubāzēm, kuras radījuši dalībvalstu pilsoņi vai Kopienas teritorijas pastāvīgie iedzīvotāji*.

146. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2012/28/ES (2012. gada 25. oktobris) par dažiem atļautiem nenosakāmu autortiesību subjektu darbu izmantošanas veidiem [32], kas bija atkāpe no autoru un citu blakustiesību īpašnieku tiesībām, Savienības likumdevējs, saprotot savas saistības saskaņā ar starptautiskajiem nolīgumiem un starptautiskās sabiedrības intereses, nolēma nepiemērot šos noteikumus trešo valstu valstspiederīgajiem, ja vien, ņemot vērā visu attiecīgā gadījuma kontekstu, nevar pamatoti pieņemt, ka viņiem bijis zināms par viņu darbu izmantošanu. Tādējādi trešo valstu valstspiederīgie tika izslēgti no nenosakāmu autortiesību subjektu darbu direktīvas iespējamās kaitīgās ietekmes.

147. Tālāk rodas jautājums par to, vai šajā lietā var atsaukties arī uz judikatūru, kas attiecas uz LESD 3. panta 2. punktu, jo īpaši spriedumu lietā Komisija/Padome (C-114/12, EU:C:2014:2151) un Tiesas atzinumu 3/15 (Marrākešas līgums par piekļuvi iespieddarbiem) (EU:C:2017:114).

148. Uzskatu, ka, lai arī abas šīs situācijas attiecas uz starptautisko līgumu, par kuru vēl bija jāpanāk vienošanās, un līgumu, par kuru vienošanās jau ir panākta, šajā gadījumā Savienībai ir pamats atsaukties uz ekskluzīvu kompetenci, ņemot vērā ne tikai Tiesas judikatūru par autortiesību un blakustiesību jomas *acquis* interpretāciju, bet arī saskaņošanas padziļināšanu ar svarīgu noteikumu

31 OV 1996, L 9, konsolidētā versija, 1. lpp.

32 Dokuments attiecas uz EEZ. OV 2012, L 299, 5. lpp.

kopumu [33]. Direktīvā 2014/26/ES ir ietvertas trīs noteikumu definīcijas, kas ir svarīgas, lai atrisinātu šo lietu: tiesību īpašnieka neitrālā definīcija, tiesību ieņēmumu neitrālā definīcija un pārvaldījuma neitrālā definīcija. Tādējādi par jebkuru personas autortiesību vai blakustiesību izmantošanu Savienībā šī persona gūst tiesību ieņēmumus un jebkurš tiesību īpašnieks var pieprasīt šos ieņēmumus.

149. Turklāt jāatzīmē, kā jau norādījis ģenerāladvokāts D. Ruiss-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*] lietā *Merck*, ka nolīgumos, kurus Savienība un dalībvalstis slēdz kopīgi, parādās to kopīgi nospraustais mērķis, kas tām uzliek saistības attiecībā pret šo nolīgumu noslēgušajām trešajām valstīm; LES 4. panta 3. punktā noteiktais lojālas sadarbības princips uzliek dalībvalstīm pienākumu sadarboties ne vien šādu līgumu sarunu un parakstīšanas posmos, bet arī to izpildē (Tiesas atzinums 1/94 (PTO līgumam pievienotie līgumi) (EU:C:1994:384, 108. punkts)), kas atbilst pienākumam nodrošināt Savienības tiesību lietderīgu iedarbību ne vien likumdošanas, bet arī izpildes un tiesu jomā [34].

150. Vēlos atzīmēt, ka, iespējams, pastāv vēl viena Savienības ekskluzīva kompetence, kurai varētu būt nozīme šajā lietā: ar kopējo tirdzniecības politiku saistītā kompetence (LESD 3. panta 1. punkta e) apakšpunkts). 2013. gada 18. jūlija spriedumā *Daiichi Sankyo* un *Sanofi-Aventis Deutschland* (C-414/11, EU:C:2013:520, 52. un 53. punkts) Tiesa nosprieda, ka *TRIPS* normas ietilpst šajā kompetencē. Faktiski dažas no šīm normām attiecas konkrēti uz izpildītāju un producentu tiesībām [35]. Tādējādi, lai arī tehniski *TRIPS* un *WPPT* savstarpēji nepārklājas, tomēr noteikta saikne starp tiem neapšaubāmi pastāv.

151. Ir tiesa, ka šajā lietā konkrēti aplūkojamās tiesības neattiecas uz tiesībām, kas noteiktas *TRIPS* (ir nepieciešams ievērot pienākumus par valstisko aizsardzību un *TRIPS* noteikumus par vislielākās labvēlības režīmu). Katrā ziņā tas neliedz Savienībai nodrošināt šādas tiesības, tas tikai nozīmē, ka šīs tiesības nefigurē *TRIPS* līguma kontekstā.

152. Tādējādi no iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka gadījumā, ja Savienības likumdevējs vēlas grozīt Direktīvu 2006/115 un izslēgt no tās trešo valstu valstspiederīgos, tas ir jādara Savienībai, nevis 27 dalībvalstīm, to mēģinot darīt daudzos dažādos veidos. Faktiski, ja šis jautājums tiktu atstāts dalībvalstu ziņā, tas izmainītu Savienības pieņemto kopējo noteikumu darbības jomu.

153. *Obiter* rodas šāds jautājums: ja, uztverot *WPPT* kopumā, tiek uzskatīts, ka Savienība ir ieņēmusi dalībvalstu vietu, tad kādas tiesiskās sekas būs atrunām, ko iesniegušas dalībvalstis saskaņā ar šo līgumu (skat. Dānijas Karalistes, Somijas Republikas, Francijas Republikas, Vācijas Federatīvās Republikas un Zviedrijas Karalistes deklarācijas paziņojumā Nr. 78 pie šī līguma, kā arī Somijas Republikas deklarāciju paziņojumā Nr. 88, kas pievienots šim līgumam)?

154. Manuprāt, ņemot vērā šajos secinājumos izklāstītos apsvērumus, var secināt, ka šīs atrunas nav jāpiemēro, jo to sekas kavētu Savienības tiesību piemērošanu.

155. Tādējādi atbilde uz trešo jautājumu ir šāda: dalībvalstīm nav nekādas rīcības brīvības jomā, kas ietilpst Savienības ekskluzīvā kompetencē, un tās nevar atbildēt uz atrunām, ko iesniegušas citas līgumslēdzējas puses, vai piemērot citus kritērijus, kas nav noteikti Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punktā.

33 Piemēram, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2014. gada 26. februāris) par autortiesību un blakustiesību kolektīvo pārvaldījumu un muzikālo darbu tiesību lietošanai tiešsaistē daudzteritoriālo licencēšanu iekšējā tirgū (OV 2014, L 84, 72. lpp.).

34 Secinājumos lietā *Merck* ir atsauce uz Kahl, W. "Artikel 10", no: Callies, C. un Ruffert, M., *Kommentar zu EU-Vertrag und EG-Vertrag*, Ed. Luchterhand, 2. pārstrādātais un paplašinātais izdevums, Neuwied and Kriftel, 2002, 451. un turpmākas lappuses. Šos argumentus atbalsta arī Etienne, J., *Arrêt "Merck Genéricos": la compétence d'interprétation d'un accord international conclu par la Communauté et les Etats membres*, Journal de droit européen, 2008, 46. lpp.

35 Skat. *TRIPS* līguma 14. pantu.

D. Ceturtais jautājums

1. Lietas dalībnieku argumentu kopsavilkums

156. *RAAP* un Komisija būtībā uzskata, ka nav pieļaujams Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punktā paredzētās tiesības uz taisnīgu atlīdzību piešķirt tikai skaņas ieraksta producentiem, proti, liegt šīs tiesības izpildītājiem, kuru izpildījumi ir fiksēti šajā skaņas ierakstā, apstākļos, kad šādas tiesības producentiem tiek piešķirtas.

157. *PPI* uzskata, ka iesniedzējtiesa būtībā uzdod ceturto jautājumu, lai noskaidrotu, vai saskaņā ar *WPPT* būtu pieļaujams atšķirīgi attiekties pret producentiem un izpildītājiem, jo īpaši atzīstot producentu tiesības uz taisnīgu atlīdzību, bet atņemot šīs tiesības izpildītājiem. *PPI* ieskatā, uz šo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši.

158. Īrija apgalvo – Direktīvas 2006/115 transponēšanas ietvaros un ņemot vērā Amerikas Savienoto Valstu iesniegto atrunu, tai ir tiesības vajadzības gadījumā nodrošināt valstisko aizsardzību izpildītājiem, kas vai nu veic izpildījumus EEZ valstī, vai ir šīs valsts rezidenti/pastāvīgie iedzīvotāji, kopā ar iespēju paplašināt izpildītāju kategorijas, izdodot izpildrīkojumu. Šāda rīcības brīvība pastāvot, pamatojoties uz direktīvas tekstu, tās pieņemšanas vēsturi un tās apsvērumu, kas adresēts Eiropas Savienības ekonomikas dalībniekiem. Ņemot it īpaši vērā to, ka ASV valsts tiesību aktos attiecīgās tiesības nav atzītas, kā arī to, ka *WPPT* nav tiešas iedarbības, Īrija esot tiesīga nošķirt producentiem dotās tiesības uz atlīdzību no izpildītājiem dotajām tiesībām, ja izpildījumi ir citādi fiksēti fonogrammā saskaņā ar valsts tiesību normām, kas attiecas uz pirmo publicēšanu citā līgumslēdzējā valstī.

2. Vērtējums

159. Uzdodot ceturto jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai būtu pieļaujams ierobežot tiesības uz taisnīgu atlīdzību tādējādi, ka izpildītāji, kuru izpildījumi ir fiksēti šajā skaņas ierakstā, nesaņem nekādu atlīdzību un tā uzkrājas tikai par labu ieraksta producentam.

160. Kā norāda *RAAP*, 8. panta 2. punktā ir skaidri noteikts dalībvalstu pienākums nodrošināt tiesības uz atlīdzību gan izpildītājiem, gan producentiem. Tā bija apzināta atkāpe no starptautisko noteikumu pozīcijas, kas tika izklāstīta Romas konvencijā Direktīvas 2006/115 pieņemšanas brīdī [36]. Ar Eiropas Savienības pievienošanos *WPPT* tika saskaņota starptautiskā pozīcija un direktīvā izklāstītā pozīcija.

161. Iepriekš minēto apstiprina direktīvas konteksts un mērķis. Kā skaidri izriet konkrēti no 5., 7. un 10. apsvēruma, direktīvas uzdevumi iekļauj izpildītāju aizsardzību, dažu viņu tiesību saskaņošanu visā Eiropas Savienībā un uzdevumu nodrošināt, ka dalībvalstis īsteno attiecīgās tiesības saskaņā ar to pienākumiem, kas izriet no starptautiskajām tiesībām.

162. Pietiek atgādināt, ka Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punkta teksts prasa, lai dalībvalstis nodrošinātu atlīdzības sadali. Ņemot vērā, ka no šīm tiesībām nevar atteikties, sadale, kuras rezultātā atlīdzība faktiski netiek saņemta, būtu *de facto* uzskatāma par tiesību atņemšanu, pat situācijā, kad ieraksta producenti un izpildītāji par to ir vienojušies (šajā sakarā skat. direktīvas 12. un 13. apsvērumu).

36 Skat., piemēram, Walter, M., von Lewinski, S., *European Copyright Law: A Commentary*, Oxford University Press, Oksforda, 2010, 6.8.13. punkts.

163. Kā atzīst iesniedzējtiesa, no lietas *SENA* [37] izriet, ka Direktīvas 92/100 8. panta 2. punkts (tagad – Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punkts) ir jāinterpretē vienādi visās dalībvalstīs un jāpiemēro katrā dalībvalstī. Tiesa nosprieda, ka atlīdzības, kas ir maksa par komerciālās fonogrammas izmantošanu tostarp translācijas nolūkos, taisnīgums ir jāvērtē, it īpaši ņemot vērā šīs izmantošanas komerciālo vērtību.

164. Pat Komisija atzīst, ka dalībvalstīm ir rīcības brīvība savā teritorijā noteikt visatbilstošākos kritērijus, lai Savienības tiesību un it īpaši Direktīvas 2006/115 noteikto ierobežojumu ietvaros nodrošinātu Savienības koncepcijas ievērošanu, saskaņā ar kuru tiek vērtēts, vai atlīdzība, kas ir maksa par komerciālās fonogrammas izmantošanu, ir taisnīga, it īpaši ņemot vērā šīs izmantošanas komerciālo vērtību.

165. Tomēr uzskatu, ka atsauce uz "atbilstošiem kritērijiem ievērošanas nodrošināšanai" neaptver 8. panta 2. punktā minēto saņēmēju noteikšanu *ratione personae*. Dalībvalstu rīcības brīvība drīzāk attiecas principā tikai uz atlīdzības taisnīguma novērtējumu.

166. Pretējā gadījumā, ja dalībvalstis varētu izmantot 8. panta 2. punktu kā pamatu, lai apzīmētu šīs atlīdzības saņēmējus, tas pārkāptu Direktīvas 2006/115 mērķi noteikt saskaņotu tiesisko aizsardzību intelektuālā īpašuma jomā. Šī pieeja būtu pretrunā 17. apsvērumam [38].

167. Visbeidzot, var atzīmēt, ka daudzu (vismaz 18 [39]) dalībvalstu autortiesību jomas tiesībās ir *skaidri* noteikts, ka tad, ja izpildītāji un producenti nav noslēguši savstarpēju līgumu, vienreizējā taisnīga atlīdzība ir vienādi (50:50) jāsadala starp viņiem, atskaitot likumīgas pārvaldības izmaksas.

168. No tā izriet, ka atbilde uz ceturto jautājumu ir šāda: ja tiesības uz taisnīgu atlīdzību tiek ierobežotas tādējādi, ka izpildītāji, kuru izpildījumi ir fiksēti skaņas ierakstā, nesaņem nekādu atlīdzību un tā uzkrājas tikai par labu ieraksta producentam, tas ir pretrunā 8. panta 2. punktam.

IV. Secinājumi

169. Šo iemeslu dēļ iesaku Tiesai uz *High Court* (Īrija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/115/EK (2006. gada 12. decembris) par nomas tiesībām un patapinājuma tiesībām, un dažām blakustiesībām intelektuālā īpašuma jomā 8. panta 2. punkts ir jāinterpretē, ņemot vērā Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas (*WIPO*) Līgumā par izpildījumu un fonogrammām (*WPPT*), kuram Savienība ir pievienojusies, noteiktās prasības, un tas atbilst Savienības pienākumam nodrošināt valstisko aizsardzību, kā paredzēts *WPPT* 4. pantā, bez nepieciešamības pēc īpaša noteikuma šajā sakarā.

2) Dalībvalstij nav rīcības brīvības paredzēt kritērijus, lai noteiktu, kuri izpildītāji ir "attiecīgie izpildītāji" saskaņā ar Direktīvas 2006/115 8. pantu. Jo īpaši dalībvalsts nevar ierobežot tiesības dalīties taisnīgā atlīdzībā apstākļos, kad izpilde notiek Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ), neatkarīgi no tā, vai izpildītāji ir EEZ valsts pastāvīgie iedzīvotāji vai rezidenti.

37 Spriedums, 2003. gada 6. februāris (C-245/00, EU:C:2003:68). Šis spriedums attiecas uz to, kādā mērā starptautiskos nolīgumus var izmantot kā palīglīdzekli direktīvas interpretācijā.

38 "Saskaņotas nomas tiesības un patapinājuma tiesības, kā arī saskaņotu aizsardzību blakustiesību jomā nedrīkst īstenot tādējādi, lai šī īstenošana radītu slēptus ierobežojumus tirdzniecībā starp dalībvalstīm [..]."

39 Beļģija, Bulgārija, Dānija, Vācija, Igaunija, Grieķija, Spānija, Francija, Itālija, Lietuva, Ungārija, Malta, Nīderlande, Austrija, Portugāle, Rumānija, Slovēnija un Zviedrija.

3) Dalībvalstīm nav nekādas rīcības brīvības jomā, kas ietilpst Savienības ekskluzīvā kompetencē, un tās nevar atbildēt uz atrunām, ko iesniegušas citas *WPPT* līgumslēdzējas puses, vai piemērot citus kritērijus, kas nav noteikti Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punktā.

4) Ja tiesības uz taisnīgu atlīdzību tiek ierobežotas tādējādi, ka izpildītāji, kuru izpildījumi ir fiksēti skaņas ierakstā, nesaņem nekādu atlīdzību un tā uzkrājas tikai par labu ieraksta producentam, tas ir pretrunā Direktīvas 2006/115 8. panta 2. punktam.